

OBEC VIKARTOVCE

Obecný úrad Vikartovce, Hlavná 159/98, 059 19 Vikartovce

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VIKARTOVCE NA ROKY 2015 - 2020

Vikartovce, december 2015

Formulár č. Ú 7

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Vikartovce na roky 2015 – 2020
Územné vymedzenie:	Obec Vikartovce
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	DD. MM. RRRR
Dátum platnosti:	od DD. MM. RRRR do DD. MM. RRRR
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	DD. MM. RRRR

Obsah

Úvod	2
Analytická časť	3
A.I Analýza vnútorného prostredia	3
A.II Analýza vonkajšieho prostredia	25
A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia	29
Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR	32
Strategická časť	35
Programová časť	44
Realizačná časť	56
Finančná časť	62
Záver	70
Prílohy PHSR	71
Povinné	72
Ostatné	

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej iba „PHSR“) obce/mesta spolu s územným plánom konkrétneho územia je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie samosprávy vychádzajúcim z poznania situácie a konkrétnych potrieb občanov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v území formuluje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR sa spracováva na obdobie spravidla 7 rokov s dlhodobým výhľadom na 10 - 14 rokov. PHSR je výsledkom strategického plánovania.

V zmysle § 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky, združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Obec má právo združovať sa s inými obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Vyššie citovaný zákon o obecnom zriadení definuje aj orgány obce.

Komplexná analýza súčasného stavu územia predmetného dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vikartovce na roky 2015 – 2020* bola zostavená na základe informácií získaných z relevantných zdrojov, t. j. štatistických údajov (ŠÚ SR, RegDat, Infostat, MOŠ...), údajov Obecného úradu (OcÚ) Vikartovce a vlastných prieskumov. Používali sa overiteľné údaje (údajová základňa): štatistická klasifikácia ŠÚ SR, archívne údaje z OcÚ Vikartovce a skúsenosti expertov. Číselné údaje uvádzané v tabuľkách, resp. v grafoch sú v časových radoch. Údaje o hospodárstve územia uvádzame v takej maximálne možnej detailnej úrovni, ako sú v súčasnosti štatistické dáta dostupné (do úrovne okresu) a zamerali sme sa aj na získavanie informácií a dát od všetkých miestnych aktérov vrátane podnikov.

Poslaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vikartovce v novom programovacom období do roku 2020 je určiť prioritné smerovanie rozvoja obce vo všetkých strategických oblastiach, ktoré rozhodujúcim spôsobom vplývajú na kvalitu života obyvateľov obce Vikartovce.

Dokument PHSR obce Vikartovce na roky 2015 - 2020 stanovuje vízie a strategické ciele, navrhuje konkrétne aktivity pre ich dosiahnutie, uvádza merateľné ukazovatele a určuje opatrenia v oblasti: vzdelávania, kultúry, športu, voľného času a mládeže, sociálnych služieb a zdravotníctva, bývania a služieb občanom, bezpečnosti a poriadku, marketingu, cestovného ruchu a ekonomického rozvoja, dopravy a technickej infraštruktúry, životného prostredia a činnosti samosprávy.

Zmluva o dielo na vypracovanie dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vikartovce na roky 2015 - 2020* s externým spracovateľom bola obcou Vikartovce podpísaná v polovici augusta 2015, predpokladaný termín dodania spracovaného dokumentu *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vikartovce na roky 2015 – 2020* je koniec decembra 2015.

Časť A - Analytická časť

Časť A.I Analýza vnútorného prostredia

Prírodné pomery

Obec Vikartovce je posadená v západnej časti Hornádskej kotliny v jej časti Vikartovská priekopa, v rozširujúcom sa údolí vodného toku Malý Hornád a jeho prítokov a je zo severu a západu ohraničená Kozími vrchmi a z juhu a juhovýchodu pásmom zalesnených vrchov geomorfologického celku Nízke Tatry, podcelku Kráľovohoľské Tatry, časti Predná Hoľa. V okolí zastavaného územia sa nachádzajú prevažne trvalé trávne porasty, východná časť katastra obce má vyšší podiel orných pôd. Brehové porasty a sprievodná vegetácia vodných tokov vytvára typickú vejárovitú štruktúru krajiny zelene charakteristickú pre pramenné oblasti v tejto podhorskej časti Slovenska.

Samotné zastavané územie obce Vikartovce má podľa turistickej mapy nadmorskú výšku 756 m n. m., najnižšia poloha katastra obce je v údolí toku Hornád vo východnej časti katastra, kde niva Hornádu dosahuje cca 725 m n. m. Obec Vikartovce je dopravne napojená cestami III. triedy na obec Liptovská Teplička a Kravany (cesta III. triedy 3074). Vlastné zastavané územie obce Vikartovce leží prevažne v nadmorskej výške medzi cca 745 - 780 m n. m., okolité hrebene horského celku Nízkych Tatier dosahujú výšku od cca 1 000 do 1 100,0 m n. m., pričom v južnej časti katastra sa v smere k vrcholu Kráľovej holi (1 946,1 m n. m.) postupne dvíhajú do výšky 1 554,9 m n. m. na kóte Úplaz. Severná hranica katastra obce Vikartovce prechádza vrcholovým hrebeňom Kozích vrchov, ktoré v tomto priestore dosahujú svoju najvyššiu nadmorskú výšku 1 255,3 m n. m. na kóte Kozí kameň.

Zastavaným územím obce Vikartovce preteká východným smerom vodný tok Malý Hornád, ktorý pramení v v nadmorskej výške asi 1 020 m n. m. v lokalite Jedlinky na južnom svahu pod kótou Jedlinská (1 091,2 m n. m.), ležiacej severne od obce Liptovská Teplička a západne od zastavaného územia obce Vikartovce. Malý Hornád priberá v zastavanom území obce Vikartovce niekoľko ďalších pravostranných a ľavostranných prítokov a ako vodný tok Hornád opúšťa kataster obce Vikartovce na jeho východnej hranici. Riešené územie i jeho širšie okolie sa vyznačuje zvýšeným výskytom prameňov, ktoré sa využívajú na zásobovanie pitnou vodou širšieho regiónu.

Geologická stavba územia katastra obce Vikartovce je podľa Atlasu krajiny SR (2002) i mapového servera ŠGÚDŠ Bratislava (<http://mapserver.geology.sk>) pomerne rôznorodá, mení sa od južnej hranice katastra smerom na sever a môžeme tu uviesť nasledovné hlavné horninové komplexy:

- vrcholové polohy hlavného hrebeňa horského celku Nízkych Tatier a vlastného vrcholu Kráľova hoľa budujú prevažne K-živcovo-plagioklasové blastomylonitické ortoruly (metagranitoidy) okaté a páskované, s polohami blastomylonitov hercýnskych granitoidov. Na uvedené horninové komplexy nadväzujú severným smerom zhruba po líniu Tri kopce – Dzurová – Holičná – Žiarsk pásy fylonitov svorov, svorových rúl a pararúl a pás granáticko -muskoviticko - biotitických pararúl, svorových rúl až svorov a následne pás kryštalinika, ktoré zastupujú tonality (ojedinele biotitické granodiority);

- zhruba severne od pomyselnéj línie kót Tri kopce – Prašivo – Dzurová – Holičná – Žiarsk dominujú v geologickej stavbe územia katastra až po líniu danú tokom Čierneho Váhu a kótami Čertovica (1 428 m n. m.) – Čierny vrch (1 356 m n. m.) – Koreň (1 335 m n. m.) mezozoické horniny, ktoré zastupujú prevažne ramsauské dolomity: sivé vrstevnaté dolomity, s polohami a šošovkami karpatského keupera: kremenné pieskovce, arkózy, zlepenice, ílovité bridlice, dolomity a jurskými horninami: pestré vápence, bridličnaté vápence, tmavé bridličnaté vápence, vápnité bridlice, karbonatické brekcie a krinoidové vápence;

- zhruba od línie danej tokom Čierneho Váhu a kótami Čertovica (1 428 m n. m.) – Čierny vrch (1 356

m n. m.) – Koreň (1 335 m n. m.) smerom na sever až po cestu III. triedy Kravany – Vikartovce – Liptovská Teplička v geologickej stavbe územia katastra obce Vikartovce prevládajú horninové komplexy mladšieho paleozoika, kde dominujú permské svetlosivé zlepence s polohami hrubozrnných pieskovcov a živcových drob, ďalej pieskovce a bridlice, pestrofarebné pieskovce, zlepence a bridlice s tenkými polohami karbonátov a evaporitov s plošne menšími polohami tholeiitových bazaltov a andezitov s medzivložkami vulkanoklastík;

- severozápadná a severná časť katastra obce Vikartovce je budovaná v oblasti Kozích vrchov prevažne mladším paleozoikom, ktoré zastupujú horniny II. erupčnej fázy - tholeiitové bazalty a andezity a význačnejšie výskyty tufov, tufitov a vulkanických brekcií, zastúpené sú tiež pestré pieskovce, bridlice, miestami s konkréciami karbonátov;

- Vikartovská priekopa je budovaná komplexmi hornín tatranského paleogénu, ktoré sú zastúpené hutianskym súvrstvím (ílovce v absolútnej prevahe nad pieskovcami a zlepenkami) a borovským súvrstvím (tomášovské vrstvy: jemnozrnné pieskovce a siltovce, polymiktné zlepence).

Kvartérne sedimenty na území katastra obce Vikartovce sú vo väčšej miere zastúpené ako pokryvné útvary predkvartérnych hornín, rozhodujúce zastúpenie v oblasti Hornádskej kotliny (Vikartovská priekopa) majú v alúviu vodných tokov fluviálne sedimenty: litofaciálne nečlenené nivné hliny, alebo piesčité až štrkovité hliny dolinných nív a nív horských potokov. Zastúpené sú aj fluviálne sedimenty: štrky, piesčité štrky a piesky dnovej akumulácie v nízkych terasách a proluiálne sedimenty: hlinité a piesčité štrky s úlomkami hornín v nízkych náplavových kuželloch. Významnejšie sú výskyty deluviálnych sedimentov: prevažne hlinito-kamenité (podradne piesčito-kamenité) svahoviny a sutiny.

Z hľadiska **inžinierskogeologickej rajonizácie** (Atlas krajiny SR, 2002) nachádzame od juhu na sever katastra obce Vikartovce nasledovné rajóny hornín:

- rajón vysokometamorfovaných hornín;
- rajón magmatických intruzívnych hornín;
- rajón vápencovo-dolomitických hornín;
- rajón spevnených sedimentov vcelku;
- rajón pieskovcovo-zlepencových hornín;
- rajón efuzívnych hornín;
- rajón proluiálnych sedimentov.

Z hľadiska geomorfologických pomerov a mapovania **základných typov erózo-denudačného reliéfu** v katastri obce Vikartovce je na južnej hranici katastra vo vrcholovej oblasti Kráľovej hole a hlavného hrebeňa Nízkych Tatier zastúpený veľhorský reliéf hôľny, glaciálno-hôľny až glaciálny, na ktorý smerom na sever nadväzuje vysočinový podhôrny reliéf, ktorý zaberá podstatnú plochu južnej a juhovýchodnej časti katastra Vikartovce. Zastavané územie obce a jej bližšie okolie je mapované ako reliéf kotlinových pahorkatín. Severne a západne od obce Vikartovce bol mapovaný vysočinový reliéf a vrchovinový reliéf.

Z hľadiska **morfologicko-morfometrických typov reliéfu** v smere klesajúcej nadmorskej výšky a zmenšovania členitosti reliéfu od južnej hranice katastra na sever (od vrcholovej časti Kráľovej hole po Vikartovskú priekopu ako súčasť Hornádskej kotliny) boli mapované veľhornatiny (silne členité až veľmi silne členité), vyššie hornatiny (silne členité až veľmi silne členité). Oblasť Vikartovskej priekopy (stredná a severovýchodná časť katastra) je mapovaná ako mierne členitá pahorkatina, severná a severozápadná časť katastra (oblasť Kozích chrbtov) je mapovaná ako veľmi silne členitá nižšia hornatina.

Z hľadiska **klimatického členenia** zaraďujeme severnú, strednú a juhovýchodnú časť riešeného územia katastra, vrátane zastavaného územia obce Vikartovce do klimatickej oblasti

chladnej, klimatického okrsku C1 - mierne chladného. Smerom k južnej hranici katastra sa zvyšovaním nadmorskej výšky hlavného hrebeňa Nízkych Tatier klimatické podmienky zdrsňujú a podvrcholové plochy Kráľovej hole spadajú do klimatickej oblasti chladnej, do klimatického okrsku C2 - chladného horského. Najvyššie polohy Kráľovej hole a hrebeňa Nízkych Tatier spadajú do klimatickej oblasti chladnej a klimatického okrsku C3 - studeného horského.

V **pôdnom kryte** katastra Vikartovce v južnej a strednej časti územia s výskytom karbonátových hornín (vápence, dolomity) prevládajú rendziny: rendziny a kambizeme rendzinové, sprievodné litozeme modálne karbonátové, lokálne rendziny sutinové; zo zvetralín pevných karbonátových hornín a rendziny kambizemné a kambizeme rendzinové, sprievodné rendziny litozemné a rendziny sutinové; zo zvetralín pevných karbonátových hornín. V nive toku Hornád sa vyvinuli fluvizeme kultizemné, sprievodné fluvizeme glejové, modálne a kultizemné ľahké; z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. V najjužnejšej časti katastra sa na metamorfovaných a magmatických horninách vyvinuli podzoly modálne a humusovo-železité, sprievodné podzoly organozemné, litozeme a rankre; z ľahších zvetralín kyslých hornín. V južnej, juhovýchodnej, severnej, severozápadnej a západnej časti katastra nachádzame kambizeme: kambizeme modálne kyslé, sprievodné kultizemné a rankre; zo zvetralín kyslých až neutrálnych hornín, ďalej kambizeme podzolové, sprievodné podzoly kambizemné a rankre; zo zvetralín kyslých hornín a v menšej miere aj kambizeme modálne kyslé zo zvetralín kyslých hornín, sprievodné rendziny vylúhové zo zvetralín slienitých vápencov a slieňovcov (zdroj: Atlas krajiny SR, 2002).

Podľa **fytogeograficko-vegetačného členenia** spadá južná časť riešeného katastrálneho územia Vikartovce do bukovej zóny kryštálicko-druhohornej oblasti, do nízkotatranského bukového okresu a do podokresu prašivsko - kráľovohoľský bukový podokres. Severná časť katastra je zaradená do ihličnatej zóny, čiastočne do ihličnatého nízkotatranského okresu (do podokresu kráľovohoľský ihličnatý podokres), ďalej do okresu Kozie chrbty a do okresu Hornádska kotlina.

Z hľadiska zastúpenia **potenciálnej prirodzenej vegetácie** v riešenom území má plošne najväčšie zastúpenie mapovaná jednotka *jedľové a jedľovo-smrekové lesy* spoločenstva Abietion, Vaccinio-Abietenion (s prevahou druhového zastúpenia *Picea abies*, *Abies alba*, *Calamagrostis villosa*, *Listera cordata*, *Lycopodium annotinum*, *Homogyne alpina*, *Luzula sylvatica*, *Maianthemum bifolium*). Vo vrcholovej oblasti Kráľovej hole a v najvyšších polohách okolitých vrchov hrebeňa Nízkych Tatier je mapovaná jednotka *smrekové lesy čučoriedkové* spoločenstva Vaccinio - Picionion (so zastúpením druhov *Picea abies*, *Sorbus aucuparia*, *Vaccinium myrtillus*, *Dryopteris dilatata*, *Soldanella montana*, *Trientalis europaea*, *Avenella flexuosa*, *Calamagrostis villosa*, *Huperzia selago*). Na svahoch doliny v okolí vodného toku Čierny Váh je mapovaný výskyt jednotky *smrekovo-borovicové lesy a ostrevkové spoločenstvá* Erico - Pinion, Seslerio - Asterion (s prevahou druhového zastúpenia *Pinus sylvestris*, *Picea abies*, *Larix decidua*, *Valeriana tripteris*, *Carduus glaucinus*, *Bellidiastrum michelii*, *Gentiana asclepiadea*, *Buphthalmum salicifolium*, *Clematis alpina*). Na menšej plošnej výmere sa nachádzajú aj výskyty jednotky *bukové a jedľovo-bukové lesy* spoločenstva Dentario glandulosae-Fagetum (s hlavným zastúpením druhov *Fagus sylvatica*, *Acer pseudoplatanus*, *Tilia cordata*, *Abies alba*, *Dentaria glandulosa*, *Dentaria enneaphyllos*). V alúviu toku Čierny Váh v okolí Vikartovského mlyna a vodného toku Hornád bola mapovaná aj jednotka *jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov* spoločenstiev Alnetum glutinosae, Aegopodio-Alnetum glutinosae, Salicion triandrae p. p., Salicion eleagni (zastúpených najmä druhmi *Alnus glutinosa*, *Alnus incana*, *Fraxinus excelsior*, *Salix fragilis*, *Prunus padus*, *Carpinus betulus*, *Aegopodium podagraria*, *Matteuccia struthiopteris*). Do východnej časti katastra zasahuje v Hornádskej kotline mapovaná jednotka *zmiešané listnato-ihličnaté lesy v severných karpatských kotlinách* spoločenstva Tilia - Carpinenion betuli (so zastúpením druhov ako *Tilia cordata*, *Quercus robur*, *Carpinus betulus*, *Picea abies*, *Pinus sylvestris*, *Sorbus aucuparia*).

Rieka Hornád pramení v Nízkych Tatrách na Jedlinskej v nadmorskej výške okolo 1 050 m n. m. Od svojho prameňa smeruje krátko severným smerom, pri obci Vikartovce už v Hornádskej kotline sa stáča východným smerom, preteká obcami Vikartovce, Spišské Bystré, Spišský Štiavnik a Betlanovce.

Vodný tok Hornád odvodňuje celú Hornádsku kotlinu. Vybrané charakteristiky vodného toku Hornád v širšom okolí obce Vikartovce uvádzajú tabuľky uvedené nižšie (zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002):

Tab.: Bilančné charakteristiky povodia toku Hornád

Tok - profil	Druh profilu	Plocha povodia A	Zrážky	Odtok	Rozdiel	Odtok koef. φ	Špecifický odtok q_a	Priemerný prietok Q_a
		km ²	Mm	mm	mm		l.s ⁻¹ km ²	m ³ .s ⁻¹
Hornád - Hranovnica	V,K	113,50	850	311	539	0,37	9,87	1,120
Hornád - Hrabušice	V,K	219,60	803	310	493	0,39	9,84	2,16
Veľká Biela voda - Hrabušice	V	40,17	878	448	430	0,51	14,19	0,57

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Tab.: Dlhodobé priemerné mesačné a ročné prietoky neovplyvnené v m³.s⁻¹ vodného toku Hornád v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok - stanica	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	Rok
Hornád - Hranovnica	1,040	1,020	0,860	0,834	1,400	1,960	1,500	1,390	1,150	0,733	0,605	0,942	1,120
Hornád - Hrabušice	2,164	1,872	1,439	1,519	2,706	3,660	2,935	2,658	2,288	1,760	1,232	1,626	2,160
V. Biela voda - Hrabušice	0,681	0,366	0,224	0,282	0,749	0,955	0,780	0,711	0,667	0,606	0,380	0,441	0,570

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Tab.: N – ročné maximálne prietoky v m³.s⁻¹ toku Hornád v najbližších meraných profiloch/staniciach

Tok – profil	Plocha povodia km ²	1	2	5	10	20	50	100
Hornád – Hranovnica	113,50	13	20	34	46	63	90	113
Hornád - Hrabušice	219,60	24	36	58	77	103	142	175
Veľká Biela voda - Hrabušice	40,17	7,5	11,5	19	25	32,5	43	52

Zdroj: Hydroekologický plán (HEP) povodia Hornádu, 2002

Z hľadiska súčasnej **krajinnej štruktúry** a využívania územia výrazným špecifikom katastrálneho územia obce Vikartovce je veľmi dominantný podiel krajinných prvkov s výraznou ekostabilizačnou hodnotou. Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia najvýznamnejšie lesné pozemky zaberajú viac ako dve tretiny plochy katastrálneho územia obce (67,34 %) a trvalé trávne porasty takmer štvrtinu takto vymedzeného územia (24,27 %), čo spolu predstavuje 91,61 % plochy tohto územia. Nízke zastúpenie má orná pôda zaberajúca iba 5,98 % plochy. Výrazným pozitívom z hľadiska stupňa antropickej záťaže na prírodné prostredie má nepatrné zastúpenie zastavaných plôch a ostatných plôch súhrnne zaberajúcich iba 1,92 %. Zastúpenie ostatných krajinných prvkov (záhrady a ovocné sady, vodné plochy) je plošne iba veľmi málo významné.

Tab.: Úhrnné hodnoty druhov pozemkov v obci Vikartovce v roku 2014

Druh pozemku / výmera	Celková výmera	Orná pôda	Záhrady	Ovocné sady	Trvalé trávne porasty	Lesy	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy
ha	5 026,46	300,37	6,05	0	1 219,84	3 384,83	18,68	68,03	28,65
%	100	5,98	0,12	0	24,27	67,34	0,37	1,35	0,57

Zdroj: ŠÚ SR

Prírodné dedičstvo a kultúrne pamiatky

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí v katastrálnom území obce Vikartovce I., II. a III. stupeň ochrany, pričom sa priamo na jeho katastrálnom území nenachádzajú vyhlásené osobitne chránené územia, ale sem zasahuje vyhlásené osobitne chránené územie veľkoplošné národného významu (národný park Nízke Tatry a jeho ochranné pásmo), územia európskeho významu (SKUEV0310 Kráľovohoľské Tatry a SKUEV0290 Horný tok Hornádu) a chránené vtáčie územie (SKCHVU018 Nízke Tatry) európskej sústavy chránených území (NATURA 2000).

Národný park Nízke Tatry (NAPANT)

Podľa webovej stránky ŠOP SR a www.geoportal.sk do katastrálneho územia obce Vikartovce zasahuje NP Nízke Tatry a ochranné pásmo (OP) NP Nízke Tatry. Na území NAPANT sa nachádza aj v súčasnosti množstvo zachovalých, antropickou činnosťou nedotknutých alebo len málo pozmenených lokalít. Najzachovalejšie časti prírodných ekosystémov na území Národného parku sú vyhlásené za maloplošné chránené územia (ďalej MCHÚ) rôznych kategórií. Ich vyhlásením za MCHÚ je týmto lokalitám, vzhľadom na jestvujúcu legislatívu v štátnej ochrane prírody, poskytnutá najväčšia právna ochrana. Aj ďalšie územia s ekologicky stabilnými biotopmi sú po podrobných inventarizačných výskumoch pripravené na vyhlásenie za MCHÚ.

Tab.: Národný park Nízke Tatry v číslach (stav k 31. 12. 2014)

Názov	Výmera (v ha)	Výmera ochranného pásma (v ha)	Rok vyhlásenia, aktualizácie
NP Nízke Tatry	72 842,0000	110 162,0000	1978, 1997

Zdroj: ŠOP SR

V katastrálnom území obce Vikartovce nie sú v rámci databázy ŠOP SR evidované žiadne národne, regionálne alebo lokálne významné mokrade.

Európska sústava chránených území (NATURA 2000)

Chránené vtáčie územie SKCHVU018 Nízke Tatry:

Bolo vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 189/2010 Z. z. zo 16. apríla 2010 (účinnosť nadobudla 15. mája 2010), ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie (CHVÚ) Nízke Tatry na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov orla skalného, tetra holniaka, tetra hlucháňa, ďatľa trojprstého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, jariabka hôrneho, bociana čierneho, orla krikľavého, výra skalného, včelára lesného, ďatľa bieločrptého, žlny sivej, ďatľa čierneho, muchárika červenohrdlého, muchárika bieločrptého, prepelice poľnej, žltouchvosta lesného, strakoša sivého, muchára sivého, lelka lesného a chriašteľa poľného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Podľa § 2 predmetnej vyhlášky za činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa považuje:

a) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdnych alebo dutinových stromov orla skalného, orla krikľavého, včelára lesného, bociana čierneho, ďatľa čierneho, ďatľa trojprstého, ďatľa bieločrptého, kuvika vrabčieho, kuvika kapcavého, muchárika červenohrdlého, muchárika bieločrptého, žltouchvosta lesného a žlny sivej, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia,

b) mechanizované kosenie alebo mulčovanie trvalých trávnych porastov iným spôsobom ako od stredu do okrajov od 1. apríla do 30. júna na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára.

SKUEV0290 Horný tok Hornádu:

Územie európskeho významu SKUEV0290 Horný tok Hornádu má celkovú výmeru 348,47 ha, v rámci chráneného územia sa nachádzajú tieto biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

6210 Suchomilné travinno - bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)

6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

SKUEV0310 Kráľovohoľské Tatry:

Územie európskeho významu SKUEV0310 Kráľovohoľské Tatry má celkovú výmeru 30478,97 ha, v rámci chráneného územia sa nachádzajú tieto biotopy, ktoré sú predmetom ochrany:

91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

6110* Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu Alysso - Sedion albi

6190 Dealpínske travinno - bylinné porasty

6210 Suchomilné travinno - bylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)

6230* Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte

6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

6520 Horské kosné lúky

7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská

7220* Penovcové prameniská

7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

8160* Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa

8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

8310 Nesprístupnené jaskynné útvary

9110 Kyslomilné bukové lesy

9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy

9140 Javorovo-bukové horské lesy

9150 Vápnomilné bukové lesy

9180* Lipovo-javorové sutinové lesy

9410 Horské smrekové lesy

91D0* Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách

91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

Poznámka:

0000* – prioritný biotop z prílohy I smernice o biotopoch

Z druhov, ktoré sú v **SKUEV0310 Kráľovohoľské Tatry** predmetom ochrany, ako príklad okrem iných uvádzame: vydra riečna, kunka žltobruchá, mlok karpatský, hlaváč bieloplutvý, podkovár malý, netopier veľkouchý, medveď hnedý, vlk dravý, svišť vrchovský, netopier pobrežný, kyjanôčka zelená, zvonovec ľaliolistý, jazyčník sibírsky a ďalšie.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Na katastrálnom území Vikartovce sú v rámci **Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Poprad** (zdroj: ESPRIT, s.r.o., 04/2013, www.minv.sk) evidované genofondové plochy (Vikartovská hoľa, Vikartovské lúky).

Juhozápadný cíp katastra Vikartovce zaberá vymedzené **biocentrum nadregionálneho významu Kráľovohoľské Nízke Tatry** (najcennejšiu časť a zároveň centrum biocentra predstavujú hrebeňové partie pohoria s najvyšším bodom Kráľova hoľa (1945 m n. m.), vrátane ľadovcových karov na severných svahoch, ktoré už ležia mimo územia okresu Poprad. Do tohto okresu zasahuje nižšie položené časti pohoria s alúviom Čierneho Váhu južne od Liptovskej Tepličky, kde sa nachádza niekoľko významných rašelinných lokalít.).

V juhozápadnej časti katastra sa nachádza aj vymedzené **biocentrum regionálneho významu Vikartovská hoľa**: svojou južnou hranicou priame nadväzuje na biocentrum nadregionálneho významu Kráľovohoľské Nízke Tatry. Najcennejšiu časť biocentra predstavuje systém slatín s vysokým obsahom báz a pramenísk v údolí potoka Červenec na severných svahoch Vikartovskej hole. Slatiny sú obklopené nelesnými spoločenstvami horských kosných lúk a pasienkov, ktoré boli v minulosti z veľkej časti rekultivované, v súčasnosti sa ich pôvodná biodiverzita obnovuje, je však ohrozená nízkou intenzitou poľnohospodárskeho využívania následnou sekundárnou sukcesiou. Lesné spoločenstvá sú zastúpené v porovnaní s nelesnými v menšej miere, sústredené sú na okrajoch územia a z veľkej časti vznikli prirodzene ako výsledok sukcesie za posledných 80 -100 rokov. Tomu zodpovedá aj ich priaznivá štruktúra. Biocentrum predstavuje pestrú mozaiku lúčnych, lesných a mokradných biotopov, ktoré podmieňujú pomerne vysokú biodiverzitu územia.

V severnej časti katastra v oblasti Kozie chrbty je vymedzený **biokoridor nadregionálneho významu Tatry – Kráľovohoľské Tatry – Kozie chrbty**. Predstavuje terestrický biokoridor, ktorý využívajú na migráciu predovšetkým väčšie cicavce a niektoré druhy vtákov. Významný je aj pre sezónnu migráciu niektorých druhov a plní aj funkciu významného refúgia pre mnohé druhy faunu a flóry. Jeho súčasťou sú genofondovo významné lokality Slatina v Lopušnej doline a Vikartovské lúky (časť). Prepája oblasť Tatier s Kráľovohoľskými Nízkami a Tatrami a Kozími chrbtami. Migráciu kopytníkov a veľkých šeliem cez diaľnicu D1 umožňuje ekodukt severozápadne od Lučivnej (vrátane navádzacích prvkov – oplotenia). Súčasťou biokoridoru je aj biocentrum Dielnice – Zadné Lósy, ktoré naň nadväzuje.

Hydrický biokoridor nadregionálneho významu Hornád, ktorého os tvorí rieka Hornád s brehovými a sprievodnými porastmi v nive toku, je vymedzený v severovýchodnej časti katastra Vikartovce. Na prevažnej časti dĺžky je doplnený vlhkými a mezofilnými lúkami a mokraďami. Najväčší význam má tento biokoridor pre avifaunu a aquatické a semiaquatické druhy. Na prevažnej časti dĺžky je tok Hornádu prirodzený, regulovaný je len v zastavanom území obcí (Hranovnica, Spišský Štiavnik). Brehové a sprievodné porasty sú dobre vyvinuté, v zastavanom území obcí sú fragmentované alebo absentujú úplne. Tam, kde sa zachovali sú tvorené viacerými druhmi vrb, jelšou sivou, jelšou lepkavou, čremchou obyčajnou, jaseňom štíhlým. Na prevažnej časti plochy plní územie biokoridoru aj funkciu významného refúgia a biocentra pre mnohé druhy faunu a flóry.

Chránené stromy v k.ú. Vikartovce nie sú evidované v rámci databázy ŠOP SR.

V obci Vikartovce sú Pamiatkovým úradom SR evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ÚZPF) nasledovné **pamiatkové objekty** (PO):

Tab.: Zoznam pamiatkových objektov evidovaných v Ústrednom zozname pamiatkového fondu v obci Vikartovce

Č. ÚZPF	Adresa	Číslo orientačné	Názov NKP	Zaužívaný názov PO	Stavebno-technický stav	Vlastnícka forma	Vznik
1002	Vikartovce	54	KOSTOL	sv. Martina z Tours, biskupa	dobrý	Vlastníctvo cirkvi a cirk. organizácií	1781

Zdroj: Pamiatkový úrad SR, 2015

V katastrálnom území obce Vikartovce nie je evidované Štátnou banskou správou – Obvodným banským úradom v Spišskej Novej Vsi žiadne chránené ložiskové územie (CHLÚ) a nie je tu evidovaný žiadny dobývací priestor (DP), resp. ložisko nevyhradeného nerastu.

Rizikové faktory

Prevažná časť územia obce spadá do **stredného radónového rizika** podľa objemovej aktivity ^{222}Rn v pôdnom vzduchu (zdroj: Atlas krajiny SR, 2002). **Nízke radónové riziko** vykazuje zastavané územie obce Vikartovce, časť Hornádskej kotliny a Kozích chrbtov.

Podľa Mapy stability svahov SR v M 1 : 50 000, list 37-12 Spišská Nová Ves (INGEO – ighp, s.r.o., Žilina, stav k: október 2002) v Kozích chrbtoch v lokalite Poláková východne od zastavaného územia obce Vikartovce je evidovaných niekoľko **zosuvov**. Podobne aj v južnej časti zastavaného územia obce Vikartovce je výskyt zosuvného územia na južných svahoch okolo toku Hornád a jeho prítokov.

K rizikovým faktorom je potrebné v súčasnosti (s výhľadom do budúcnosti) zaradiť aj **klimatickú zmenu**. Podľa klimatológov častejšie ako doteraz budeme mať dlhšie obdobia s nízkymi úhrnmi zrážok a krátke obdobia s lejakmi. To znamená, že sa tu často vyskytnú súvislé obdobia sucha, na ktoré sa budeme musieť adaptovať vhodnými opatreniami.

Demografické ukazovatele obce Vikartovce

K 31. 12. 2014 bolo Štatistickým úradom SR v obci Vikartovce evidovaných celkovo 1 867 obyvateľov.

Populačný vývoj v rokoch 2001 - 2014 v obci Vikartovce možno charakterizovať, s výnimkou krátkeho časového obdobia roku 2002, trvalým veľmi miernym nárastom počtu obyvateľov.

Tab.: Vývoj počtu obyvateľov a hustoty obyvateľstva v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov spolu	1 731	1 723	1 747	1 769	1 792	1 799	1 802	1 815	1 827	1 844	1 844	1 857	1 859	1 867
Hustota obyvateľstva	34,4	34,3	34,8	35,2	35,7	35,8	35,9	36,1	36,4	36,7	36,7	36,9	37,0	37,1

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pohlavnú štruktúru v rokoch 2001 - 2014 v obci Vikartovce možno charakterizovať predovšetkým nárastom hodnôt početného zastúpenia, relatívne stabilnými hodnotami percentuálneho podielu mužov i žien i v poslednom období veľmi miernou dominanciou žien na celkovom počte obyvateľov obce.

Tab.: Vývoj pohlavnej štruktúry obyvateľstva v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	1 731	1 723	1 747	1 769	1 792	1 799	1 802	1 815	1 827	1 844	1 844	1 857	1 859	1 867
Muži	878	883	877	888	899	904	904	915	918	918	926	924	925	929
%	50,7	51,2	50,2	50,2	50,2	50,3	50,2	50,4	50,2	49,8	50,2	49,8	49,8	49,8
Ženy	853	862	870	897	902	891	900	912	917	925	932	936	942	939
%	49,3	48,8	49,8	49,8	49,8	49,7	49,8	49,6	49,8	50,2	49,8	50,2	50,2	50,2

Zdroj: Štatistický úrad SR

Z výsledkov porovnania **vekovej štruktúry obyvateľstva** k 31.12.2014 vyplýva, že podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 0 – 14** bol v obci Vikartovce výrazne nad úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Poprad, v rámci Prešovského kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine 15 – 64** bol v obci Vikartovce veľmi mierne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Poprad, v rámci Prešovského kraja i v rámci Slovenskej republiky.

Podiel obyvateľstva **vo vekovej skupine nad 65 rokov** bol v obci Vikartovce mierne pod úrovňou podielu tejto vekovej zložky dosiahnutého v rámci okresu Poprad, Prešovského kraja i Slovenskej republiky.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov v základných vekových kategóriách v obci Vikartovce k 31.12.2014

Veková kategória		0 – 14	15 - 64	65+
Obec Vikartovce	Počet	397	1 273	198
	%	21,25	68,15	10,60
Okres Poprad	Počet	17 214	73 804	13 476
	%	16,47	70,63	12,90
Prešovský kraj	%	17,96	69,92	12,12
SR	%	15,3	70,9	13,7

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vekovú štruktúru vo vybraných vekových kategóriách možno charakterizovať:

- vysokým početným zastúpením (172 osôb) i percentuálnym podielom (9,2 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, preddôchodkových a čiastočne vekových kategórií 55 – 59 a 60 – 64 rokov, čo predstavuje riziko zníženia kúpnej sily obyvateľstva v nasledujúcich rokoch,
- nie príliš vysokým početným zastúpením (130 osôb) i percentuálnym podielom (7,0 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, predškolských vekových kategórií, čo nebude vytvárať dodatočný tlak na zvyšovanie kapacity školských zariadení na území obce,

- vysokým početným zastúpením (267 osôb) i percentuálnym podielom (8,4 %), v časovom horizonte spracovania PHSR, stredoškolských vekových kategórií s možnosťou pokračovania štúdia na vysokých školách resp. nástupom do zamestnania.

Tab.: Veková štruktúra obyvateľov vo vybraných vekových kategóriách v obci Vikartovce v roku 2014

Veková kategória	0 - 2	3 - 5	6 - 14	15 - 19	20 - 54	55 - 59	60 - 64	65+
Počet obyvateľov	65	65	267	157	944	92	80	198
%	3,5	3,5	14,3	8,4	50,7	4,9	4,3	10,6

Zdroj: Štatistický úrad SR

Početné zastúpenie vekovej skupiny 0 – 4 roky v rokoch 2001 - 2014 v obci Vikartovce možno charakterizovať predovšetkým stabilným poklesom v celom uvedenom časovom období.

Tab.: Vývoj početného zastúpenia vekovej skupiny 0 – 4 rokov v obci Vikartovce

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet	167	164	160	157	158	151	141	146	141	135	121	118	114	106

Zdroj: Štatistický úrad SR

So stavom a vývojom vekovej štruktúry obyvateľstva bezprostredne súvisia hodnoty priemerného veku, indexu starnutia a indexu ekonomického zaťaženia. Pri porovnaní hodnôt vybraných ukazovateľov veku v prípade mužov a žien sa prejavujú málo výrazné rozdiely dosiahnutých hodnôt mediánového veku resp. priemerného veku, ale už veľmi výrazné rozdiely dosiahnutých hodnôt indexu starnutia.

Tab.: Vybrané ukazovatele veku v obci Vikartovce v roku 2014

Skupiny	Priemerný vek	Mediánový vek	Index starnutia	Index ekonomického zaťaženia
Muži	34,25	32,50	36,73	40,54
Ženy	36,29	34,10	62,69	53,43
Obyvateľstvo spolu	35,28	33,20	49,87	46,74

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva - Úroveň dosiahnutého vzdelania je mimoriadne dôležitou podmienkou pri uplatnení na trhu práce, pričom vo všeobecnosti vyššia úroveň znamená podstatne vyššiu šancu na spoločenské uplatnenie. Výraznou realizačnou nevýhodou samotnej obce Vikartovce je nízky podiel obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, úplným stredným odborným vzdelaním i úplným stredným učňovským vzdelaním (s maturitou) a naopak vysoký podiel obyvateľov bez vzdelania a obyvateľov so základným vzdelaním.

Tab.: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Vikartovce k 26.5.2011

	Spolu (Počet)	Spolu (%)
Základné	540	29,32
Učňovské (bez maturity)	225	12,21
Stredné odborné (bez maturity)	169	9,17
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	39	2,12
Úplné stredné odborné (s maturitou)	240	13,03

Úplné stredné všeobecné	28	1,52
Vyššie odborné	10	0,54
Vysokoškolské spolu	93	5,05
- vysokoškolské bakalárske	34	1,85
- vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	58	3,15
- doktorandské	1	0,05
Ostatní bez udania školského vzdelania	51	2,77
Ostatní bez školského vzdelania	447	24,27
Počet obyvateľov spolu	1 842	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V **národnostnej štruktúre** obce Vikartovce veľmi výrazne dominujú obyvatelia slovenskej národnosti, ostatné národnosti, s výnimkou rómskej, majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu ostatných národností iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezistenou národnosťou.

Tab.: Národnostná štruktúra obyvateľstva obce Vikartovce k 26.5.2011

Národnosť	Počet	%
slovenská	1 562	84,80
maďarská	0	0
rómska	132	7,17
rusínska	1	0,05
ukrajinská	0	0
česká	5	0,27
nemecká	0	0
poľská	0	0
chorvátska	0	0
srbská	0	0
ruská	0	0
židovská	0	0
moravská	0	0
bulharská	0	0
ostatná	0	0
nezistená	142	7,71

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka používaného v domácnosti v obci Vikartovce vo veľmi vysokej miere kopíruje národnostnú štruktúru obyvateľstva, s výnimkou vyššieho početného zastúpenia obyvateľov s rómskym materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov rómskej národnosti (190:132) a naopak nižšieho početného zastúpenia obyvateľov so slovenským materinským jazykom oproti početnému zastúpeniu obyvateľov tejto národnosti (1474:1572). Hodnovernosť údajov je aj v tomto prípade čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným materinským jazykom.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa materinského jazyka v obci Vikartovce k 26.5.2011

Materinský jazyk	Počet	%
slovenský	1 474	80,02
maďarský	2	0,11
rómsky	190	10,31
rusínsky	3	0,16
ukrajinský	0	0
český	2	0,11
nemecký	0	0
poľský	0	0
chorvátsky	0	0
jidiš	0	0
bulharský	0	0
ostatný	0	0
nezistený	171	9,28

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V štruktúre obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci Vikartovce výrazne dominujú veriaci Rímskokatolíckej cirkvi a obyvatelia bez vyznania. Veriaci ostatných náboženských vyznaní majú z hľadiska svojho početného zastúpenia i percentuálneho podielu iba veľmi okrajový význam. Hodnovernosť údajov je čiastočne znížená relatívne vysokým počtom i percentuálnym podielom obyvateľov s nezisteným náboženským vyznaním.

Tab.: Štruktúra obyvateľstva podľa náboženského vyznania v obci Vikartovce k 26.5.2011

Náboženské vyznanie	Počet	%
Rímskokatolícka cirkev	1 642	89,14
Gréckokatolícka cirkev	11	0,60
Pravoslávna cirkev	0	0
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	0	0
Reformovaná kresťanská cirkev	0	0
Náboženská spoločnosť Svedkovia Jehovovi	0	0
Evanjelická cirkev metodistická	0	0
Kresťanské zbory	5	0,27
Apoštolská cirkev	0	0
Bratská jednota baptistov	0	0
Cirkev adventistov siedmeho dňa	0	0
Cirkev bratská	0	0
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	4	0,22
Starokatolícka cirkev	0	0
Cirkev československá husitská	0	0
Novoapoštolská cirkev	0	0
Bahájske spoločenstvo	0	0

Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	4	0,22
Iné	23	1,25
Bez vyznania	12	0,65
Nezistené	141	7,65

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Pohyb obyvateľstva v rokoch 2001 - 2014 v obci Vikartovce možno charakterizovať predovšetkým ako trvalý nárast, pri ktorej obec, aj keď iba veľmi mierne, ale dlhodobo získava svojich obyvateľov. Prirodzený prírastok mierne kolíše ale v žiadnom zo sledovaných rokov nepresiahol maximálnu kladnú hodnotu cez 20 obyvateľov a minimálnu kladnú hodnotu menej ako 7 obyvateľov. Rovnako je situácia charakterizovaná dlhodobo pretrvávajúcimi kolísajúcimi, kladnými i zápornými, hodnotami migračného prírastku čo hodnotu celkového prírastku udržiava, s výnimkou roku 2006, v minimálnych kladných číslach. Za posledných 14 rokov tak dosiahla obec Vikartovce prirodzený prírastok 179 obyvateľov, migračné saldo – 9 obyvateľov a celkovo tak získala 170 obyvateľov, čo poukazuje na priaznivý demografický trend a nepredstavuje, pri svojom pokračovaní, nebezpečenstvo pre ďalší ekonomický a sociálny rozvoj obce.

Tab.: Pohyb obyvateľstva v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Narodení	36	31	26	33	32	33	25	28	28	24	20	24	24	19
Zomrelí	20	10	19	12	17	19	16	12	13	14	9	21	11	10
Prirodzený prírastok	16	21	7	20	15	14	9	16	15	10	11	3	13	9
Hrubá miera prirodzeného prírastku	9,243	12,188	4,007	11,306	8,371	7,782	4,44	8,815	7,663	5,423	5,965	1,616	6,993	4,821
Prisťahovaní	23	21	8	33	13	8	17	17	7	6	10	7	13	12
Vysťahovaní	18	12	13	15	12	28	16	10	13	8	9	8	19	20
Migračné saldo	5	9	-5	18	1	-20	1	7	-6	-2	1	-1	-6	-8
Celkový prírastok	21	30	2	38	16	-6	9	23	8	8	12	2	7	1
Hrubá miera celkového prírastku	12,132	17,411	1,145	21,481	8,929	-3,34	4,994	12,672	4,379	4,338	6,508	1,077	3,765	0,536

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sobášnosť a rozvodovosť v rokoch 2001 - 2014 v obci Vikartovce možno charakterizovať stabilizovanými hodnotami v rámci dlhodobého trendu. Priaznivou skutočnosťou je trvale výrazne vyšší počet sobášov ako rozvodov. Za posledných 14 rokov sa tak v obci Vikartovce uskutočnilo 123 sobášov a iba 22 rozvodov. Priemerný index rozvodovosti je za celé toto obdobie 17,88 %.

Tab.: Sobášnosť a rozvodovosť v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sobáše	15	12	8	8	7	7	4	6	10	6	10	14	4	12
Rozvody	1	2	1	0	5	0	0	3	0	0	2	2	2	4
Index rozvodovosti (%)	6,67	16,67	12,50	0	71,43	0	0	50,00	0	0	20,00	14,29	50,00	33,33

Zdroj: Štatistický úrad SR

Základná sieťová infraštruktúra obce Vikartovce

Cestné komunikácie

Najvýznamnejšou cestnou komunikáciou, prechádzajúcou katastrálnym i zastavaným územím obce Vikartovce v západo – východnom smere, je trasa cesty III/3074 (pôvodná cesta III/067016) Liptovská Teplička – Vikartovce - Spišské Bystré (križovatka cesta III/3075, pôvodná cesta III/067017) – Hranovnica (križovatka cesta I/66, pôvodná cesta I/67). V súčasnom priebehu trasy cesty III/3074 prechádza centrom zastavaného územia obce Vikartovce.

Zastavaným územím obce Vikartovce je trasa cesty III. triedy č. 3074, ktorá plní v obci funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B3, vybudovaná v kategórii MZ 6/40.

Mimo zastavaného územia obce je trasa cesty III/3074 vybudovaná v kategórii C 7,5/60 s viacerými bodovými a líniovými závadami. Cesta je v zlom technickom stave so značným pozdĺžnym stúpaním nivelety cesty a so šírkou vozovky v jednom z kritických úsekov cca 4,0m.

V zmysle záväzných regulatívov zmien a doplnkov ÚPN VÚC Prešovského kraja, sa v bode 5.3.39 v úseku cesty III/06716 Vikartovce – Liptovská Teplička uvažuje s rekonštrukciou cesty.

Samostatné pešie chodníky v obci nie sú vybudované ani pozdĺž prieťahu cesty III/3074. Na tento účel sa využívajú štrkom spevnené cesty.

V obci nie sú vybudované samostatné parkovacie plochy. Západne od kostola Sv. Mikuláša je vyasfaltovaná plocha s možnosťou zaparkovania cca 15-ich vozidiel. Iné možnosti parkovania v obci nie sú zrealizované. Na parkovanie sa využívajú miestne komunikácie, čo je však nevyhovujúce, nakoľko parametre uličných priestorov sú nevyhovujúce a stojace vozidlá sú prekážkou v cestnej premávke.

Železnice

Obec Vikartovce, vrátane juhozápadnej časti okresu Poprad, **nie je napojená na systém celoštátnej železničnej dopravy**. Najbližšia trasa elektrifikovanej dvojkoľajnej železničnej trate medzinárodného významu č. 180 Žilina - Košice, tvoriaca medzinárodný tranzitný koridor IX podľa medzinárodných dohôd AGTC, prechádza katastrálnymi územiami v nevelkej vzdialenosti sa nachádzajúcich obcí Štrba i Lučivná a miest Svit i Poprad.

Najbližšími železničnými stanicami sú **Štrba** situovaná v jej miestnej časti Tatranská Štrba a **Poprad-Tatry** situovaná v severnej časti mesta Poprad.

Zásobovanie vodou

Vikartovce sú zásobované pitnou vodou zo skupinového vodovodu Liptovská Teplička – Poprad DN 700 vedeným cez obec. Napojenie obce je odbočným potrubím DN 150 cez vodojem s obsahom 150 m³. Verejný vodovod v obci bol vybudovaný v roku 1973.

Rekreačná lokalita Vikartovský mlyn s 27 rodinnými chatami a s penziónom „Mlyn“ je zásobovaná pitnou vodou z verejného vodovodu Liptovskej Tepličky cez potrubie DN 80 privedené k penziónu „Mlyn“ z obce pozdĺž štátnej cesty.

Hospodársky dvor PD má vlastný vodovod z prameňa zachyteného na svahu nad dvorom vo vzdialenosti 500 m s vodojemom 50 m³. Kapacita vodovodu pre hospodársky dvor postačuje.

Tab.: Vývoj spotreby pitnej vody v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spotreba pitnej vody spolu	46	37	38	34	43	39	41	42	41	41	44	42	41
Spotreba pitnej vody pre domácnosti	43	35	35	32	41	24	39	40	39	39	43	41	40

Zdroj: Štatistický úrad SR

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec Vikartovce má vybudovanú delenú verejnú kanalizáciu, ktorá bola vybudovaná obcou postupne od roku 1998.

Dažďové vody odtekajú priekopami aj povrchom komunikácií do potokov a tie potrubím cez stred obce a pod štátnou cestou do Hornádu.

Odvádzanie splaškov z domácností zabezpečuje obec splaškovou kanalizáciou do čističky odpadových vôd (ČOV). Kanalizačné potrubie DN 300 PVC je už položené pozdĺž obecných komunikácií po celom území obce a umožňuje pripájanie obyvateľstva domovými prípojkami.

Rekreačná lokalita Vikartovský mlyn nemá kanalizáciu. Chaty sú vybavené žumpami. Penzión „Mlyn“ má septik.

Tab.: Počet prípojek kanalizačnej siete v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet kanalizačných prípojek													

Zdroj: Štatistický úrad SR

Zásobovanie elektrickou energiou

Dodávku elektriny do riešeného územia zabezpečuje distribučné 22kV vedenie č. 478 vychádzajúce z ES 110/22 Poprad do ES 110/22 Spišská Nová Ves, prostredníctvom 22kV odbočky do Liptovskej Tepličky.

Distribúciu elektriny zabezpečuje 7 trafostaníc. V samotnej obci je rozmiestnených 5 trafostaníc, z ktorých 4 zásobujú obec a 1 poľnohospodársky dvor.

Mimo obec sú dve trafostanice. TS (100kVA) pre chatovú osadu Vikartovský mlyn a TS (50kVA) pre Hájenku v lese nad obcou. Všetky trafostanice sú napojené na VN vedenie vonkajšími prípojkami z vodičov AlFe 35-50 mm² na betónových stĺpoch. Prípojka VN pre Hájenku je vedná na drevených stĺpoch s betónovou pätkou.

Trafostanice v súčasnosti sú v dobrom technicko-prevádzkovom stave.

Osada 25 súkromných chat a penzión Vikartovský mlyn sú zásobované elektrickou energiou z 22kV vedenia prechádzajúceho riešeným územím. Distribúciu elektriny zabezpečuje stĺpová trafostanica s výkonom 100kVA pri „Mlyne“ napojená na 22kV vedenie krátkou vzdušnou prípojkou. Rozvody NN k chatám sú úložnými káblami v zemi vrátane prípojek.

Zásobovanie plynom

Zdrojom plynu pre obec Vikartovce je VTL plynovod DN 100 PN 40 Hranovnica – Liptovská Teplička. Trasa plynovodu prechádza pri severnom okraji Vikartoviec, kde je umiestnená regulačná stanica VTL/STL s výkonom 900 m³/hod. Odtiaľ vychádza stredotlaké potrubie DN 100 PN 3

dodávajúce plyn do rozvodnej siete. Obec Vikartovce je **plne plynofikovaná** od roku 1998. Technický stav siete je dobrý, dodáva plyn nepretržite bez výpadkov v potrebnom tlaku a množstve každému odberateľovi.

Chatová osada Vikartovský mlyn doteraz nie je pripojená na plynovod. Penzión „Mlyn“ plánuje zriadenie prípojky na stredotlaké rozvody Liptovskej Tepličky.

Zásobovanie teplom

V obci Vikartovce sa uplatňuje **individuálne vykurovanie z lokálnych domových kotolní**. Teplo potrebné na varenie, vykurovanie a ohrev vody sa zabezpečuje individuálne ako v rodinných domoch, tak aj v objektoch občianskej vybavenosti.

IT infraštruktúra

V obci je vybudované vysokorýchlostné internetové pripojenie technológiou WI-FI od spoločnosti L. J. Service, s. r. o., ktorá poskytuje pripojenie OcÚ Vikartovce, jednotlivým budovám ZŠ a MŠ v obci Vikartovce a ďalším inštitúciám pôsobiacim na území obce. Ďalej je obec pokrytá mobilným signálom 3G (EDGE, GPRS) od spoločnosti Orange a signálom EDGE od Telekomu a O2. Spoločnosti Telekom, Slovanet a Orange ponúkajú v istých častiach obce pripojenie na báze DSL.

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Z hľadiska ekonomickej aktivity v meste Vikartovce je možné konštatovať prakticky vyššie hodnoty podielu ekonomicky aktívnych oproti podielu neaktívnych osôb na celkovom počte obyvateľov. Negatívnou skutočnosťou je iba niečo viac ako dvojpäťtinový podiel pracujúceho obyvateľstva v roku 2011.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Vikartovce k 26.5.2011

	Počet	%
Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	1 842	100
Pracujúci (okrem dôchodcov)	546	29,64
Pracujúci dôchodcovia	23	1,25
Osoby na materskej dovolenke	6	0,33
Osoby na rodičovskej dovolenky	43	2,33
Nezamestnaní	269	14,60
Študenti stredných škôl	54	2,93
Študenti vysokých škôl	35	1,90
Osoby v domácnosti	12	0,65
Dôchodcovia	283	15,36
Príjemcovia kapitálových príjmov	2	0,11
Deti do 16 rokov(narodení po 20.5.1995)	466	25,30
Iná	14	0,76
Nezistená	89	4,83
Z toho ekonomicky aktívni	844	45,82

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Ekonomická štruktúra

V ekonomickej štruktúre obyvateľstva obce výrazne dominuje početné zastúpenie živnostníkov pred právnickými osobami, pričom od roku 2011 možno pozorovať výrazný pokles počtu živnostníkov a naopak veľmi mierny nárast počtu právnických osôb. Početné zastúpenie slobodných povolani a samostatne hospodáriacich roľníkov zostáva prakticky bez výrazných zmien.

Tab.: Ekonomická štruktúra obyvateľstva v obci Vikartovce

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	66	103	123	126	134	121	121	122	113	104	97
Slobodné povolania	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Samostatne hospodáriaci roľníci	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Právnické osoby spolu	7	7	6	6	7	7	7	8	9	10	10

Zdroj: Štatistický úrad SR

V štruktúre právnických osôb podľa ziskovosti možno pozorovať relatívne stabilný nárast počtu ziskových i neziskových právnických osôb.

Tab.: Štruktúra právnických osôb podľa ziskovosti v obci Vikartovce

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	3	3	2	2	2	2	2	3	3	4	4
Právnické osoby neziskové	4	4	4	4	5	5	5	5	6	6	6

Zdroj: ŠÚ SR

Zamestnanosť

Najväčším zamestnávateľom v obci Vikartovce sú Vikartovská agrárna spoločnosť, a. s, PE-plast (viď. Formulár A4). Významným poskytovateľom pracovných príležitostí je aj samotná obec Vikartovce (Základná škola s materskou školou, Obecný úrad.

V samotnej obci Vikartovce sa nachádza iba málo pracovných príležitostí, čoho následkom je veľmi vysoká odchádzka do zamestnania mimo miesto trvalého bydliska prakticky vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Obyvateľstvo obce Vikartovce odchádza za prácou do okresného mesta Poprad (61,9 %), do mesta Svit (13,3 %), do ostatných obcí v okrese Poprad (10,0 %), do ostatných obcí mimo okres Poprad (7,9 %), do zahraničia (3,9 %) a do susednej obce Spišské Bystré (3,0 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne odchádzajúce do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce odchádzky a obce dochádzky

Obec odchádzky / obec dochádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohos- podárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školsťvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC VIKARTOVCE									
Poprad	205	10	65	18	11	46	27	28	171

Spišské Bystré	10	5	3	0	0	0	2	0	8
Svit	44	0	35	3	0	4	1	1	36
Ostatné obce v okrese	33	11	7	2	0	4	7	2	27
Odchádzajúci v rámci okresu spolu	292	26	110	23	11	54	37	31	242
Ostatné obce mimo okres	26	3	2	3	1	8	2	7	11
Odchádzajúci do iných okresov spolu	26	3	2	3	1	8	2	7	11
Odchádzajúci do zahraničia	13	0	1	1	0	4	2	5	6
Úhrn odchádzajúcich za obec	331	29	113	27	12	66	41	43	259

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

V odchádzke do zamestnania z obce Vikartovce mierne dominujú muži s takmer trojpäťinovým podielom na celkovom počte.

Tab.: Odchádzka do zamestnania z obce Vikartovce

	Muži	Ženy	Spolu
Počet	186	145	331
%	56,19	43,81	100

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Dochádzka za prácou do obce Vikartovce nie je z hľadiska početnosti významná, pričom v jej rámci sú zastúpení dochádzajúci v rámci okresu Poprad (84,2 %) a dochádzajúci z iných okresov (15,8 %).

Tab.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne dochádzajúce do zamestnania podľa odvetvia ekonomickej činnosti a podľa obce dochádzky a obce odchádzky

Obec dochádzky / obec dochádzky	Spolu	V tom odvetvie ekonomickej činnosti							Denná dochádzka spolu
		Pôdohos- podárstvo	Priemysel	Stavebníctvo	Doprava a spoje	Obchod, hotely, reštaurácie	Verejná správa, školsťvo, zdravotníctvo	Ostatné a nezistené	
OBEC VIKARTOVCE									
Ostatné obce v okrese	16	2	1	1	0	3	8	1	14
Dochádzajúci v rámci okresu spolu	16	2	1	1	0	3	8	1	14
Ostatné obce mimo okres	3	0	1	1	0	1	0	0	2

Dochádzajúci z iných okresov spolu	3	0	1	1	0	1	0	0	2
Úhrn dochádzajúcich za obec	19	2	2	2	0	4	8	1	16

Zdroj: Štatistický úrad SR, SODB 2011

Nezamestnanosť

Obec Vikartovce i samotný okres Poprad patria medzi regióny s vysokou mierou nezamestnanosti v rámci Slovenskej republiky. Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2001 – 2014 mal veľmi kolísavý trend. Počet uchádzačov o zamestnanie v rokoch 2001 – 2014 mal veľmi kolísavý trend. Pozitívne možno hodnotiť pokles počtu uchádzačov o zamestnanie v posledných dvoch rokoch 2013 – 2014, mohlo však ísť o zníženie prostredníctvom administratívnych opatrení.

Tab.: Celkový počet uchádzačov o zamestnanie v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet evidovaných uchádzačov	317	303	286	246	239	216	194	182	248	275	277	305	263	222

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec Vikartovce, okrem Základnej školy s materskou školou, **nie je zriaďovateľom ďalších obecných organizácií.**

Vikartovská agrárna spoločnosť hospodári v katastrálnych územiach obcí Vikartovce a Kravany na území, ktoré je súčasťou okrajových svahov severovýchodnej časti Nízkyh Tatier. Hlavným predmetom činnosti je poľnohospodárska výroba na celkovej výmere 1 492 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho je výmera ornej pôdy 475 ha a výmera trvalých trávnych porastov 1 017 ha.

Hlavnými pestovanými plodinami na ornej pôde sú ovos, pšenica, tritikale, repka olejná a kukurica na siláž. Horské lúky slúžia na prípravu sena. Pestovanie obilnín zabezpečuje dostatočné množstvo krmiva pre živočíšnu výrobu.

Živočíšna výroba je zameraná na chov hovädzieho dobytku holštýnskeho plemena (celkovo 600 ks, z toho 260 ks dojnic) určeného na výrobu mlieka, odchov jalovic a býkov.

Najvýznamnejším subjektom pôsobiacim v lesnom hospodárstve je **Urbárske pozemkové spoločenstvo Vikartovce.**

Verejnoprospešné služby v obci Vikartovce

Sieť škôl v obci Vikartovce tvorí Základná škola s materskou školou Vikartovce. Materskú školu v školskom roku 2013/2014 navštevovalo v školskom roku 2014/2015 39 detí, základnú školu spolu 299 žiakov. Základnú školu s materskou školou navštevujú len deti a žiaci z obce Vikartovce. Z celkového počtu žiakov 299 žiakov je 146 rómskych (48 %), z tohto počtu je 91 žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia. Školu rovnako navštevuje 27 žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Títo žiaci pracujú podľa individuálneho vyučovacieho plánu. Na základnej škole je 20 učiteľov, 3 asistenti učiteľa, tento počet je primeraný k počtu žiakov školy.

Školská jedáleň pri ZŠ s MŠ Vikartovce slúži na stravovanie žiakov a učiteľov Základnej školy s materskou školou, učiteľov, dôchodcov, zamestnancov Obecného úradu a príležitostných stravníkov s približným denným počtom cca 150 stravníkov.

Najvýznamnejšími trendmi pri analýze školských zariadení v obci Vikartovce v rokoch 2001 – 2014 sú:

- napriek kolísavým hodnotám rastúci počet žiakov Základnej školy,
- v dlhodobom časovom období sa nemeniaci počet tried a a len málo sa meniaci počet detí v materskej škole,
- v dlhodobom časovom období sa nemeniaci počet miest pri stoloch a meniaci počet stravníkov v školskej jedálni.

Tab.: Školské zariadenia v obci Vikartovce a ich vybrané charakteristiky

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
MŠ spolu - triedy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
MŠ spolu - deti	36	42	58	57	50	47	48	48	49	43	43	39	52	49
MŠ spolu - učelia	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
ZŠ – triedy	15	14	13	13	13	13	15	16	16	16	17	16	13	14
ZŠ - žiaci	254	246	231	233	235	239	266	275	272	272	287	291	277	272
ZŠ- učelia	21	20	19	17	19	18	19	20	22	22	21	21	18	18
Školské jedálne – miesta pri stoloch	0	0	0	0	0	0	0	120	120	120	120	120	120	120
Školské jedálne - stravníci	0	0	0	0	0	0	0	101	89	84	80	107	120	131

Zdroj: Štatistický úrad SR

V obci Vikartovce sa nachádza ambulancia praktického lekára pre dospelých a stomatologická ambulancia. V roku 2015 nebola v obci Vikartovce prevádzkovaná žiadna lekáreň.

Lekáreň sa nachádza v susednej obci Spišské Bystré.

Tab.: Zdravotnícke zariadenia v obci Vikartovce

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nemocnice - počet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Transfuziologické a hematologické oddelenia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lekárne a výdajne liekov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Samostatné ambulancie praktického lekára stomatólóga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Samostatné ambulancie praktického lekára špecialistu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanice Rýchlej zdravotníckej pomoci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Štatistický úrad SR

V obci Vikartovce sa nenachádza **žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti**. V obci sa nachádza sociálne stredisko s 2 ošetrovateľkami. Školská jedáleň poskytuje stravovanie i miestnym dôchodcom. Pre potreby obce slúžia aj kapacity hospicov v Hranovnici a Spišskom Štvrtku.

V obci Vikartovce sú jej obyvateľom k dispozícii viaceré kultúrno-osvetové zariadenia. Pre kultúrne účely sú k dispozícii kinosála o kapacite 250 miest, zhromažďovacia miestnosť pre 100 ľudí v budove hasičskej zbrojnice a spoločenská (tanečná) sála o kapacite 200 miest v Obecnom dome.

V obci Vikartovce rovnako vyvíja činnosť **Folklorná skupina Vikartovčan a Detská folklorná skupina Pramienok**.

Medzi najvýznamnejšie **tradičné kultúrno – spoločenské podujatia** organizované v obci Vikartovce patria Drevorubačský deň, Dni obce a pod.

Obecný úrad nevydáva žiadne obecné noviny ani podobne zamerané periodikum.

Obecná knižnica s cca 10 tisíc zväzkami slúži predovšetkým deťom a žiakom Základnej školy s materskou školou, mládeži, učiteľom ale aj dospelým či dôchodcom. Je otvorená dvakrát do týždňa v popoludňajších hodinách. Poplatky za vypožičiavanie si kníh sú prispôsobené rozvoju čítania u detí a spolufinancované obcou Vikartovce.

V obci Vikartovce pôsobí, v rámci miestnej telovýchovnej jednoty, päť futbalových mužstiev od najmladších žiakov po starých pánov. V prípade plánovanej výstavby telocvične v areáli miestnej Základnej školy s materskou školou je možné obnoviť tradície stolného tenisu, prípadne volejbalu v obci. V obci rovnako pôsobí Turistický oddiel tvorený zväčša staršími členmi, plánované je jeho rozšírenie o mladšie vekové kategórie.

Obec zabezpečuje aj správu **cintorínov a hrobových miest**. Areál cintorína kapacitne postačuje i vo vzdialenej budúcnosti.

Bezpečnosť obyvateľov a ochrana majetku a osôb je zabezpečovaná prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru SR Hranovnica.

Nakladanie s odpadmi je v obci Vikartovce riešené prostredníctvom zmluvy s firmou Brantner Nova – ekologické služby Poprad., ktorá realizuje i separovaný zber. Obec nemá zriadený zberný dvor.

Elektronické služby obce Vikartovce nie sú v súčasnej dobe dostatočne rozvinuté. Celá ponuka je koncentrovaná na internetovú stránku obce – www.vikartovce.sk – kde je možné nájsť základné informácie o obci a činnosti Obecného úradu. Internetová stránka je formálne podrobne členená, vyhovujúce je i obsahové naplnenie jednotlivých položiek.

Rekreácia a cestovný ruch

Obec Vikartovce i prevažná časť okresu Poprad má vhodné alebo vynikajúce predpoklady na rozvoj cestovného ruchu. V niektorých lokalitách však absentuje kvalitnejšia turistická infraštruktúra.

Penzión Vikartovský mlyn sa nachádza v tichom prostredí na brehu Čierneho Váhu 1 km od Liptovskej Tepličky, 500 m od prameňa Hornádu a 900 m nad morom v krásnej lokalite pod Kráľovou hoľou v Národnom parku Nízkych Tatier. Predstavuje rodinný penzión s príjemným ubytovaním (12 izieb s vlastným sociálnym zariadením) výbornou domácou kuchyňou a reštauráciou s kapacitou 70 miest vhodnou na rôzne spoločenské podujatia, školenia, kurzy, oslavy. V jeho bezprostrednej blízkosti sa nachádza ovčia farma.

Od apríla 2009 má Obecný úrad zriadenú živnosť na pohostinskú činnosť, ktorá slúži nielen občanom Vikartoviec, ale aj záujemcom z iných obcí. Organizuje rôzne slávnostné posedenia, napr. svadobné posedenia, rodinné posedenia pri jubileách, výročné schôdze, krstiny, smútočné posedenia a iné.

Obec Vikartovce susedí s obcou Liptovská Teplička, kde sú okrem unikátnych podzemných pivničiek, nádherných historických krajinných štruktúr situované aj zjazdovky.

Tab.: Zjazdovky v blízkom Ski parku Liptovská Teplička

Zjazdovka	Typ vleku	Dĺžka trate (m)	Prevýšenie (m)	Kapacita (osôb/hod.)	Údolná stanica (m.n.m.)	Vrcholová stanica (m.n.m.)
Turistická	Tatrapoma H60	500	102	800	878	980
Školská	Poma P60	300	60	300	878	938
Detská	LPVE	90	12	100	880	892

Zdroj: www.liptovskateplicka.sk

Katastrálnym územím obce Vikartovce sú trasované nasledovné **turisticky značené chodníky (TZCH)**:

- modrý TZCH 2883 – trasa turistického chodníka začína v centre obce Spišské Bystré, prechádza Bystrou dolinou až do Smrečinského sedla (1 442,0 m.n.m.) a následne cez lokalitu Martalúžka a vrchol Kráľova hoľa (1 946,1 m. n. m.) s ukončením trasy v obci Šumiac;
- Zelený TZCH 5731 – trasa turistického chodníka začína na železničnej stanici v meste Svit, prechádza lyžiarskym areálom Lopusná dolina, smeruje cez sedlo Tabličky (1 060 m.n.m.) do obce Vikartovce, pokračuje lokalitou Doštianky, sedlo Madejová až do Smrečinského sedla (1 442 m.n.m.) a následne Zadnou dolinou s ukončením trasy na železničnej zastávke Vernár;
- Žltý TZCH 8747 – trasa turistického chodníka začína na železničnej zastávke Lučivná, prechádza Veľkou Lopusnou, Malou Lopusnou a Šuňavskými lúkami s ukončením trasy napojením na zelený TZCH 5131 severne od obce Vikartovce.

Katastrálne územie obce Vikartovce má vhodné podmienky pre bežecké lyžovanie. Bežecké trate sú ale pomerne rozptýlené.

Časť A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Všeobecné informácie

Obec Vikartovce je situovaná v juhozápadnom cípe Prešovského kraja, pod severovýchodnými svahmi Kráľovej hole, katastrálne územie obce je umiestnené prevažne v údolnej polohe vodného toku Hornád, tvoriaceho ľavostranný prítok Čierneho Váhu, ktorý preteká smerom z juhozápadu na severovýchod až východ cez zastavané územie obce, kataster obce má podhorský až horský charakter.

Rozloha takto vymedzeného katastrálneho územia Vikartovce predstavuje v rámci okresu Poprad 4,5 % z celkovej plochy tohto okresu, kým počet obyvateľov iba 1,8 % z celkového počtu obyvateľov tohto okresu. Katastrálne územie obce Vikartovce má veľmi nízku hustotu obyvateľstva výrazne zaostávajúcu za dosiahnutými hodnotami okresného priemeru (94,5 obyv./km²), krajského priemeru (91,4 obyv./km²) a celoslovenského priemeru (110,6 obyv./km²).

Tab.: Územno – správne členenie

Územná jednotka	Rozloha katastrálneho územia v km ²	Počet obyvateľov k 31.12.2014	Hustota obyvateľstva na 1 km ²
Obec Vikartovce	50,26	1 867	37,15
Okres Poprad	1 106	104 494	94,48

Zdroj: Štatistický úrad SR

Obec Vikartovce (Zdroj: Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 3. časť) je doložená z roku 1283 ako Villa Vykardi, neskôr ako Wykarthy (1513), Wikartowcze (1773); maďarsky Vikatóc, Hernádfő; nemecky Weichsdorf. Obec patrila štiavnickému opátstvu. V 15. storočí sa vyľudnila. Opát poveril dedičného richtára Juraja Suchana, aby obec dosídlil valaským obyvateľstvom. V roku 1787 mala 115 domov a 772 obyvateľov, v roku 1828 mala 183 domov a 1329 obyvateľov. Venovali sa chovu dobytku a ovčiarstvu. Za I. ČSR obyvatelia boli roľníci, drevorubači, povozníci. V roku 1937 bol mzdový štrajk povozníkov. Počas SNP na okolí operovali partizánske skupiny. Po oslobodení sa mnohí vysťahovali do obcí, z ktorých sa vysťahovali nemeckí obyvatelia. Pôdu obrábali súkromne hospodáriaci roľníci. Časť obyvateľstva pracovala v priemysle.

Podľa Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Poprad (zdroj: ESPRIT, s.r.o., 04/2013, www.minv.sk) okres Poprad tvorí severnú a západnú časť regiónu Spiša. Osídlenie územia mesta Poprad a jeho okolia siaha až do praveku, svedectvom čoho je nález skameneného odliatku mozgovne lebky neandertálskeho človeka v travertínovej kope v Hrádku v Gánovciach pri Poprade. Od tohto obdobia sa uvažuje s trvalým osídlením územia, čoho dokladom sú aj mnohé archeologické nálezy (archeologické náleziská Batizovce, Gánovce, Gerlachov, Hozelec, Hôrka, Hranovnica, Jánovce, Lučivná, Mengusovce, Mlynica, Nová Lesná, Poprad, Spišská Teplica, Spišské Bystré, Spišský Štiavnik, Starý Smokovec, Tatranská Lomnica, Svit, Štôla, Štrba, Švábovce, Veľký Slavkov, Vernár, Vikartovce, Vydrník). V staršej dobe železnej osídlil podtatranskú oblasť ľud lužickej kultúry. Okolo roku 300 pred n. l. prevzali iniciatívu porýnski Kelti, ktorí presadili svoju kultúru. Sprostredkovali styk oblasti s južnou antickou civilizáciou a ako vynikajúci hutníci sa zaslúžili o rozmach železiarstva a kvalitnej keramiky. Svedčia o tom centrá vtedajších hút v oblasti Važca, Gerlachova, Nového Smokovca a Tatranskej Polianky. Z hľadiska archeológie je významný unikátny archeologický nález v Poprade - Matejovciach – kniežacia hrobka zo 4. storočia po Kr. Podtatranské múzeum v Poprade, jedno z najstarších múzeí na Slovensku, ponúka odborne spracovanú expozíciu tohto unikátneho nálezu. V 9. a začiatkom 10. storočia bol kraj pod Tatrami súčasťou Veľkomoravskej ríše. Ale už v polovici 12. storočia začali si ho podmaňovať maďarské jazdecké družiny, ktoré zastavili

kolonizačné úsilie poľských kniežat od severu. Pripojenie nadhornádskej časti Spiša k Maďarom súvisí s rodinnou zmluvou uzavretou medzi kráľom Kolomanom a Boleslavom roku 1108 v Starej Vsi. Roku 1120 sa už spomína Borics ako pán Spišského hradu. Život slovanského obyvateľstva Spiša bol do 12. - 13. storočia skôr lovecký, pastiersky s primitívnym obrábaním kúskov zeme. Obydlia boli napoly zapustené v zemi a pokryté čečinou. To všetko dovoľovalo voľný pohyb obyvateľstva, takže celé osady sa ľahko presťahovali bez stopy na iné miesto. Záujem panovníkov bol zaľudniť krajinu tak, aby osadníci boli trvale pripútaní k jednému miestu. Takúto politiku začal Gejza II (1140-1160).

V rokoch 1241-1242 bolo Slovensko spustošené tatárskymi vpádmi. Po odchode Tatárov nariadil Belo IV. na vyvýšeninách a iných vhodných miestach stavať kamenné hrady a okolo miest kamenné hradby (lebo tatárskym nájazdom odolali len opevnené mestá a hrady). Okrem toho kráľ aj šľachta, aby zaľudnili územie, povolali na Slovensko „hostí“ - kolonistov prevažne zo Saska. Priznávali im rozsiahle hospodárske výhody a práva. Medzi osídlencami boli okrem roľníkov skúsení baníci, zruční remeselníci, šikovní kupci. Po odchode Tatárov pohraničné vojvodstvá a teda i spišský Sek a jeho strážcovia lesov a hôr (*custodes silvarum et montium*) stratili svoj význam. V prvej polovici 13. storočia bolo územie administratívne rozčlenené na župy ako územno-administratívne celky, ktoré fungovali bez podstatnejších zmien až do začiatku 20. storočia. Z hľadiska vytvárania osídlenia územia môžeme významnejšiu sieť osídlenia datovať najmä od 6. storočia, odkedy nepretržite trvá slovanské osídlenie, ktoré sa do prelomu 16. a 17. storočia vyvinulo do ustáleného počtu sídiel, ktorý sa už neskôr podstatne nemenil. Na prelome 16. a 17. storočia bolo poľnohospodárstvo tradičnou činnosťou väčšiny tunajšieho obyvateľstva. Len malá časť poddaných sa v tom období venovala ovčiarstvu. Mešťania sa venovali remeslám a obchodu, hoci takmer každá meštiacka domácnosť mala pridružené aj poľnohospodárstvo, najmä roľnícke. Ako riedko bol Spiš vtedy obývaný možno si urobiť predstavu z údajov zachovaného záznamu o sčítaní domov (*port*) z čias oveľa neskorších (roky 1561-1610). Záznam slúžil na určenie tzv. cenzu z *porty*, ako sa na Spiši vravievalo dani až do I. ČSR. Celý Spiš vtedy mohol mať spolu vyše 4 000 *port*, zatiaľ čo v roku 1889 je ich už 14 133.

Za zmienku stoja kúpele Kvetnica situované v pohorí Kozie chrbty, ktoré sú známe od konca devätnásteho storočia svojimi klimatickými kúpeľmi. Pôvodne tu bola ozdravovňa pre vojenských invalidov (1916), neskôr tuberkulózne stredisko pre železničiarov (1920) a od roku 1940 sa v niekoľkých kúpeľných pavilónoch liečia ochorenia pľúc a dýchacích ciest.

V okresnom meste Poprad majú svoje sídlo okrem orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy i pobočky viacerých verejnoprávnych a komerčných inštitúcií a organizácií poskytujúcich služby nielen obyvateľom mesta Poprad, ale i celého okresu: Hasičský a záchranný zbor Poprad, Okresné riaditeľstvo PZ SR (občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské preukazy, evidencia vozidiel), Sociálna poisťovňa – pobočka Poprad (pre výkon nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, garančného poistenia, poistenia v nezamestnanosti, lekárskej posudkovej činnosti, výberu poistného, úrazového poistenia), pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka Zdravotnej poisťovne Dôvera, Daňový úrad Prešov – pobočka Poprad, pobočka Slovenskej pošty s filiálkou Poštovej banky, pobočky UniCredit Bank, ČSOB, Tatra Banky, Slovenskej sporiteľne a iné, pobočky iPrima banky, pobočka poisťovne Kooperativa, Allianz a ďalšie.

Poloha obce Vikartovce voči susedným administratívnym celkom

Ako bolo spomenuté, obec Vikartovce je situovaná v okrajovej časti Prešovského kraja: na západe jej kataster susedí s k.ú. Liptovská Teplička, na severe s katastrom Šuňavy, Lučivnej a Spišskej Teplice, východne susedí s katastrom obce Kravany a na juhu s katastrom obce Vernár a obce Telgárt (okres Brezno, Banskobystrický kraj). Obec Vikartovce je umiestnená mimo hlavných dopravných koridorov, čo značne obmedzuje záujem investorov pri umiestňovaní investícií. Disponibilné pracovné sily sú tak nútené vyhľadávať si pracovné príležitosti mimo obec a často cestujú za prácou nielen mimo okres Poprad, ale aj mimo Slovenska.

Prešovský samosprávny kraj (ďalej PSK), ktorého súčasťou je aj obec Vikartovce, zaznamenal začiatkom 21. storočia v porovnaní s ostatnými kraji menej dynamický hospodársky rast, ktorý aj tak však nebol plošne vyvážený. Vzhľadom na pretrvávajúcu závislosť kraja od strojárenského priemyslu a na masívne zahraničné investície do automobilového priemyslu v niektorých krajoch SR však ekonomická váha kraja a dynamika rastu v porovnaní s ostatnými kraji Slovenska klesá. Aj vďaka týmto skutočnostiam, periférnej polohe Prešovského kraja vzhľadom k hospodárskym centráм krajín EÚ, nevyhovujúcemu cestnému prepojeniu kraja na hospodárske centrá Slovenska (meškajúca dostavba diaľnice D1 Bratislava - Prešov - Košice) a slabú, na často len deklarovanú podporu regionálneho rozvoja zo strany štátu, patrí k menej výkonným regiónom v porovnaní so susednými kraji SR, ale aj prihraničnými regiónmi susedných krajín.

Rast kraja a podiel na tvorbe HDP je daný predovšetkým vývojom v oblasti automotive, strojárenského a chemického priemyslu, ktorý následne determinuje úroveň produkcie v oblasti obchodu a služieb. Vybavenosť okresu Poprad sociálnou a technickou infraštruktúrou bola podpriemerná ešte pred samotnou transformáciou slovenskej ekonomiky. Po transformácii sa spolu s ostatnými okresmi severného, východného a južného Slovenska ocitol okres Kežmarok na okraji strategických záujmov krajiny. Po reštrukturalizácii ťažkého priemyslu, konverzii zbrojárského priemyslu, útlme banskej činnosti a nerealizovanej transformácii poľnohospodárstva došlo k prehĺbovaniu regionálnych rozdielov a zaostávania.

Úbytok pracovných miest v širšom regióne dokumentuje aj tabuľka o vývoji miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov na Slovensku v rokoch 2008 – 2012:

Tab.: Vývoj miery evidovanej nezamestnanosti podľa krajov v %

Kraj / Rok:	2008	2009	2010	2011	2012
Bratislavský kraj	2,27	4,36	4,63	5,41	5,72
Trnavský kraj	4,29	8,37	8,17	8,88	9,43
Trenčiansky kraj	4,95	10,13	9,51	9,95	10,89
Nitriansky kraj	7,41	11,72	11,76	13,27	14,08
Žilinský kraj	6,20	10,89	10,86	11,91	12,79
Banskobystrický kraj	14,25	19,19	18,86	19,83	20,81
Prešovský kraj	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66
Košický kraj	13,50	17,30	16,78	18,76	19,58

Zdroj: Štatistický úrad SR

Úroveň poskytovania služieb v obci Vikartovce i v okresnom meste Poprad je odrazom samotnej kúpyschopnosti a životnej úrovne obyvateľov. Kvalita služieb, konkurencia na trhu služieb a ich rozsah je determinovaný aj veľkosťou obce Vikartovce a počtom jej obyvateľov.

Partnerské obce

- doplní obec

Členstvo v lokálnych, regionálnych a celonárodných záujmových združeniach, občianskych združeniach a nadáciách

Obec Vikartovce je členom nasledovných regionálnych a nadregionálnych združení:

1. ZMOS, Bezručova 9, 811 09 Bratislava
2. Združenie obcí Mikroregión Pramene Hornádu a Čierneho Váhu, Vydrník 55, 059 14 Vydrník

Zapojenie v nadregionálnych produktoch cestovného ruchu

Obec Vikartovce je súčasťou ... cyklistickej cesty.

... **cyklistická cesta** - (evidenčné číslo: ...),

Formulár č. A 8 - STEEP analýza (analýza externého prostredia)

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Zmeny populácie	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti	Vplyv na ŽP	Politika vlády v konkrétnej oblasti	Zmena postojov a životných hodnôt
Vysoký podiel obyvateľov poberaajúcich sociálne dávky	Zavádzanie inovácií do výroby a služieb	Nízka miera podpory nových investícií	Využitie kvalitného ŽP ako potenciálu na rozvoj	Pomoc pre celý región z úrovne vlády SR	Komunitný rozvoj
Zmeny postojov a správania	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúci odbyt v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby	Štandardy na politickej scéne	Organizačná kultúra
Zmeny správania klientov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Možné finančné zdroje	Politika ŽP	Legislatíva	Tímová spolupráca
Módne trendy	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Vplyv daňovej politiky	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné Hodnoty

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Formulár č. A 10 - SWOT analýza

Silné stránky

- Vybudovaný vodovod, kanalizácia a ČOV, rozvody plynu
- Kvalita životného prostredia, tiché, pokojné prostredie a pomerne lesnatá krajina.
- Relatívne vysoká bezpečnosť a znalosť prostredia, osôb, dobré možnosti komunikácie v porovnaní s väčšími mestami.
- Silné rodinné korene a vzťahy, blízkosť príbuzných.
- Srdečnosť a pohostinnosť miestnych obyvateľov
- Prístupnosť základného školstva -možnosť navštevovať spoločný objekt Základnej školy s materskou školou v mieste bydliska.
- Vhodné možnosti pre športovanie a turistiku v širšom okolí obce.
- Tradičné spoločenské kultúrne a spoločenské podujatia -
- Ambulancia praktického lekára pre dospelých a stomatologická ambulancia.
- Denný stacionár pre dôchodcov
- Možnosť stravovania dôchodcov v jedálni Základnej školy s materskou školou
- Rekonštruovaný Kultúrny dom s vhodnými priestormi pre organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí
- Pohostinská činnosť realizovaná Obecným úradom
- Aktívne folklórne súbory
- Aktívny Dobrovoľný hasičský zbor
- Multifunkčné ihrisko
- Rekonštruovaná budova Hasičskej zbrojnice
- Vyhovujúca frekvencia autobusových spojov

Slabé stránky

- Okrajová poloha obce v rámci okresu a kraja
- Náročné klimatické podmienky
- Sťažená dopravná prístupnosť obce v zimnom období
- Až na krátke úseky v centre nevybudované chodníky v obci
- Absencia väčšieho priestoru na športové a kultúrne podujatia
- Slabá informovanosť a propagácia obce.
- Nedostatok stavebných pozemkov
- Nedostatok pracovných príležitostí a vysoká miera nezamestnanosti.
- Slabo finančne ohodnotenú pracovnú miesta.
- Slabé uplatnenie sa a realizácia po skončení štúdia.
- Pomerne vysoký počet príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít v obci.
- Vysoké percento rómskych detí na základnej škole.
- Nízka vzdelanostná úroveň (často iba základné vzdelanie) rómskej mládeže
- Nedostatok kvalifikovaných učiteľov na výučbu cudzích jazykov
- Malý počet krúžkov na Základnej škole
- Chýbajúca ambulancia praktického lekára pre deti
- Chýbajúca lekáreň
- Chýbajúci Klub dôchodcov
- Chýbajúce komunitné centrum
- Chýbajúca činnosť spoločenských organizácií v obci – napr. Červený kríž
- Chýbajúce ubytovacie zariadenia pre

do okresného mesta Poprad

- Pobočka Slovenskej pošty v obci
- Dostupnosť obchodnej siete
- Výdatné zdroje pitnej vody pre obecný vodovod.

turistických návštevníkov

- Nízky počet a kvalita poskytovateľov služieb tak pre domáce obyvateľstvo ako aj pre účastníkov cestovného ruchu.
- Chýbajúci bankomat
- Chýbajúci chodník pre peších pozdĺž hlavnej komunikácie v obci.
- Nedostatočná realizácia protipovodňových opatrení v obci
- Neregulované miestne vodné toky
- Vytváranie nelegálnych čiernych skládok odpadu.

Príležitosti

- Príprava pozemkov na individuálnu bytovú výstavbu.
- Rekonštrukcia a plnohodnotné využitie všetkých priestorov Domu služieb a kultúry.
- Opätovné využitie objektu Kaštieľa.
- Výstavba nájomných bytov pre mladé rodiny.
- Vytvorenie Denného stacionára pre dôchodcov a chorých občanov, ktorí potrebujú trvalú opatrovateľskú službu.
- Vybudovanie a sprevádzkovanie komunitného centra.
- Vybudovanie telocvične v areáli Základnej školy s materskou školou
- Realizácia krúžkovej činnosti pre deti
- Realizácia voľnočasových skupinových aktivít pre rómske deti v rámci prípravy na zaradenie do povinného školského vzdelávania
- Vybudovanie športových ihrísk, klziska
- Vybudovanie Domova sociálnych služieb
- Zhodnocovanie vyťaženého dreva
- Využitie nezamestnaných obyvateľov pri realizácii investičných i ostatných aktivít v obci
- Blízkosť strediska zimných športov (zjazdovky) v susednej obci Liptovská Teplička

Ohrozenia

- Výskyt rizikových prírodných javov – povodne, lesné kalamity a pod.
- Nízka ponuka stavebných pozemkov v obci
- Odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia alebo do väčších miest v rámci Slovenskej republiky.
- Nepriaznivý demografický vývoj v obci – starnutie obyvateľstva.
- Zvyšujúci sa podiel neprispôsobivých občanov na celkovej populácii.
- Výrazné zvyšovanie cien palív a energií
- Veľký nedostatok až žiadna ponuka pracovných príležitostí v obci, vysoká nezamestnanosť.
- Nízka príjmová úroveň obyvateľov a s tým súvisiaca znížená kúpyschopnosť obyvateľstva.
- **Vysoká úverová zadlženosť obce.**
- Nedostatok financií pre rozvojové aktivity.
- Nevyužitie zdrojov EÚ v programovacom období 2014 – 2020.
- Nekoordinovanosť zámerov rozvoja produktov cestovného ruchu v meste a v blízkom okolí.
- Rastúca konkurencia na trhu cestovného ruchu v regióne Nízkych Tatier a ich blízkeho okolia.

- Vytvorenie obecného podniku s možnosťou zamestnávania nízkokvalifikovaných i neprispôsobivých občanov.
- Využitie neobývaných rodinných domov na chalupárčenie
- Rozšírenie možností využitia voľného času pre deti, viac podujatí zameraných na šport/kultúru.
- Organizovanie folklórnych podujatí v obci
- Zriadenie trhoviska.
- Vybudovanie amfiteátra
- Vybudovanie turisticky značených chodníkov a náučných chodníkov v katastrálnom území obce.
- Vybudovanie plnohodnotného zberného dvora na triedený odpad.
- Blízkosť Vysokých Tatier, Nízkych Tatier, lyžiarskeho strediska Ski park Liptovská Teplička a ďalších lokalít, ktoré prispievajú rozvoju cestovného ruchu.
- Aktívna spolupráca medzi obcou a podnikateľmi.
- Výstavba, rekonštrukcie a obnovy miestnych komunikácií, chodníkov, parkovísk a príslušných zariadení.

- Pretlak súkromných investícií na úkor kvality životného prostredia.
- Hypermarketová kultúra obyvateľov.
- Čierne skládky odpadov.

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroje informácií a vyhodnotenie realizácie opatrení predošlého PHSR

Podkladové materiály, zdroje informácií

V rámci spracovania analytickej časti PHSR obce Vikartovce na roky 2015 – 2020 boli spracovateľmi v zmysle platnej metodiky PHSR aplikované **povinné podporné dokumenty a plánovacie formuláre** priebežne uvádzané v rámci tejto kapitoly alebo tvoriace samostatné prílohy dokumentu PHSR.

V rámci procesu prípravy a spracovania PHSR boli realizované zasadnutia pracovných skupín (hospodárskej, sociálnej a environmentálnej), na ktorých si v úvode pracovná skupina zvolila svojho vedúceho a zapisovateľa a následne prebehlo pracovné rokovanie k téme zasadnutia pracovnej skupiny. Z rokovania pracovných skupín boli spracované záznamy. Zároveň boli realizované tri kolá dotazníkového prieskumu, ktorý patrí medzi najúčinnšie formy zapojenia odbornej aj laickej verejnosti do prípravy PHSR. Zároveň sa tak umožňuje obyvateľom participovať na tvorbe vízie a prioritách rozvoja územia v ktorom žijú, ako aj prevziať zodpovednosť za kvalitu svojho života. Využitím rôznych foriem dotazníka (on-line verzia, elektronická verzia a tlačaná verzia) sme sa snažili čo najviac sa priblížiť ku všetkým skupinám obyvateľstva za účelom získania čo najširšej vzorky respondentov.

Formulár č. A 3 – Plánovací formulár prieskumu

Dôležité otázky	Zdôvodnenie	Poznámky
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Tieto informácie budú tvoriť základ údajovej základne, z ktorej sa bude vychádzať pri tvorbe samotného dokumentu.	
Čo je jeho cieľom?	Zapojenie odbornej aj širokej verejnosti do procesu tvorby diela. Získanie pohľadu obyvateľa obce na riešenie problematiky.	
Akým spôsobom sa bude uskutočňovať?	Realizovať sa bude formálne – 3 typmi dotazníka z ktorých každý bude zameraný na inú cieľovú skupinu a neformálne – umožnením pripomienkovania a diskusie so zapojenými odborníkmi pre každého záujemcu.	
Aké budú finančné nároky?	Náklady na prípravu dotazníkov sú zahrnuté v cene diela. Procesy spojené s realizáciou prvých dvoch dotazníkov sú v cene diela v spolupráci s určeným zamestnancom obecného úradu. Procesy spojené s tretím dotazníkom – dotazník pre širokú verejnosť – budú zabezpečované prioritne obcou Vikartovce.	
Aké budú časové nároky?	Prvý dotazník bol realizovaný v priebehu septembra 2015. Druhý dotazník bol realizovaný v októbri a novembri 2015. Tretí dotazník pre obyvateľstvo bol distribuovaný v priebehu decembra 2015.	
Kto bude za realizáciu prieskumu zodpovedný?	Príprava dotazníkov je v gescii spracovateľa. Zber vyplnených dotazníkov bude prebiehať v gescii obecného úradu. Spracovanie dotazníkov má na starosti spracovateľ.	

Zdroj: vlastné spracovanie

Pre spracovanie PHSR obce Vikartovce boli rovnako **použité kvantitatívne a kvalitatívne údaje**, ktoré pre jednotlivé spracovávané oblasti archivujú a verejne sprístupňujú na svojom webovom sídle verejnoprávne a štátne organizácie a samospráva na miestnej alebo regionálnej úrovni:

Tab.: Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát /téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Vikartovce	www.vikartovce.sk
	Prešovský samosprávny kraj	http://www.po-kraj.sk/sk/
Bývanie	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Vikartovce	www.vikartovce.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obecný úrad Vikartovce	www.vikartovce.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
Zdravotníctvo	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Ekonomická situácia	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny	www.upsvar.sk
	Obecný úrad Vikartovce	www.vikartovce.sk
	Železničná spoločnosť Slovensko a. S.	www.slovakrail.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
Technická infraštruktúra a vybavenosť, prírodné podmienky a kvalita životného prostredia	Hlavný bankový úrad v Banskej Štiavnici	http://www.hbu.sk/sk
	Ministerstvo životného prostredia SR	www.minzp.sk
	Štatistický úrad SR	www.statistics.sk
	Obecný úrad Vikartovce	www.vikartovce.sk
	Hlavný bankový úrad v Banskej Štiavnici	http://www.hbu.sk/
	Slovenský hydrometeorologický ústav Bratislava	http://www.shmu.sk/sk/?page=1
	Štátny geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava	http://www.geology.sk/new/
	Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Banská Štiavnica	http://www.svp.sk/svp/default.asp
	Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica	http://www.sopsr.sk/web/
	Ministerstvo vnútra SR	www.minv.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Súčasťou analýzy vonkajšieho a vnútorného prostredia bolo i Ex-post hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania PHSR, pričom účelom tejto tabuľky je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možností ich financovania z rôznych zdrojov vrátane hodnotenia ich príspevku k rastu alebo rozvoju územia, tvorbe nových pracovných miest a k zlepšeniu kvality života obyvateľov. Tabuľka je zároveň východiskom pre vytvorenie tabuliek P1 a F6.

Formulár č. U 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR vrátane hodnotenia čerpania finančných prostriedkov pri realizácii PHSR – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Vikartovce pôsobí viacero podnikateľských subjektov, ktoré zamestnávajú časť pracujúceho obyvateľstva. Bol spracovaný zoznam vybraných podnikateľských subjektov, s uvedením niektorých údajov, ktoré ich charakterizujú. Do formulára č. A 4 boli zaradené iba najvýznamnejšie podnikateľské subjekty, pričom najdôležitejším faktorom je vplyv subjektu na rozvoj obce a jej obyvateľov. V tabuľke nie sú uvedené len podnikateľské subjekty, ktoré majú v obci Vikartovce sídlo, do tabuľky sú zaradené aj podnikateľské subjekty, ktoré majú v meste svoju prevádzku.

Formulár č. A 4 - Evidencia podnikateľských subjektov – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Vikartovce pôsobí viacero mimovládnych organizácií, zaoberajúcich sa rôznymi aktivitami. Bol spracovaný zoznam mimovládnych organizácií, s uvedením niektorých údajov charakterizujúcich ich aktivitu.

Formulár č. A 5 - Evidencia mimovládnych organizácií – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

V obci Vikartovce, k termínu vypracovania PHSR, sú v štádiu realizácie významné investície - Podrobnosti k týmto investičným aktivitám sú v nižšie uvedenom formulári podľa tam uvedenej štruktúry údajov.

Formulár č. A 7 - Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu aktualizácie PHSR, resp. vypracovania nového PHSR (pipeline) – tvorí samostatnú prílohu dokumentu PHSR

Zdroj: vlastné spracovanie

Časť B - Strategická časť

Strategická časť PHSR, ako druhá kapitola tohto dokumentu, plynulo nadväzuje na predchádzajúcu analytickú časť a vychádza aj z informácií v nej obsiahnutých. Obsahom tejto časti je hlavne špecifikácia stratégie rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určenie globálnych, špecifických, tematických a územných cieľov pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky.

Strategická časť obsahuje:

1. Víziu územia;
2. Formuláciu a návrh stratégie;
3. Výber a popis cieľov v jednotlivých politikách – oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna).

Hlavné výzvy, ktorým čelí súčasný svet a ku ktorým patrí predovšetkým globalizácia, demografické zmeny populácie a tlak na zdroje, si vyžadujú nový prístup a urýchlené konanie aj zo strany Európskej únie. S ohľadom na tieto skutočnosti, predstavila Európska komisia v marci 2010 stratégiu Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, ktorá predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí.

Koordinácia jednotlivých členských krajín EÚ a integrácia štrukturálnych politík je zabezpečená prostredníctvom vyššie spomínanej spoločnej **Stratégie Európa 2020**. Na túto v Slovenskej republike priamo nadväzuje **Národný program reforiem SR**, ktorý predstavuje súbor politík, ktorých cieľom je prekonať súčasnú krízu a podporiť rast hospodárstva a zamestnanosti. Tento bol schválený uznesením vlády SR č. 256/2011 dňa 20. 04. 2011 a boli v ňom spresnené aj národné ciele.¹

Stratégia Európa 2020 identifikuje 3 priority:

- 1.) inteligentný rast (tvorba hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii);
- 2.) udržateľný rast (podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje);
- 3.) inkluzívny rast (podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť)¹

a 5 cieľov: a) zvýšiť mieru zamestnanosti; b) investovať do výskumu a vývoja; c) zmena klímy a energetika; d) vzdelávanie; e) sociálna inklúzia.

Európska únia si musí stanoviť, aký pokrok chce dosiahnuť do roku 2020. Na tento účel navrhuje Komisia nasledovné hlavné ciele EÚ v jednotlivých oblastiach (viď prílohu č. 1):

- **Zamestnanosť:** Miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 by mala dosiahnuť 75%
- **Výskum a vývoj:** Úroveň investícií do výskumu a vývoja by mala dosiahnuť 3% HDP EÚ.
- **Zmena klímy a energetickej udržateľnosti:** Je potrebné dosiahnuť ciele "20/20/20" v oblasti klímy/energie (vrátane zvýšenia záväzku, pokiaľ ide o zníženie emisií na 30%, ak budú vhodné podmienky).
- **Vzdelávanie:** podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku, by sa mal znížiť pod 10% a minimálne 40% mladých ľudí by malo mať vysokoškolské vzdelanie.
- **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu:** o 20 miliónov menej ľudí by malo byť ohrozených chudobou.

¹ www.eu2020.gov.sk/europa-2020

Tieto ciele sa vzájomne dopĺňajú a sú nevyhnutné na dosiahnutie celkového úspechu. Komisia v stratégii navrhuje, aby členské štáty pretransformovali ciele EÚ na vnútroštátne ciele a postupy, a aby každý členský štát prispôbil stratégiu Európa 2020 svojim podmienkam.

Európska Komisia pravidelne vydáva odporúčania pre jednotlivé členské štáty, ktoré vychádzajú z plnenia cieľov definovaných v národných strategických dokumentoch. Na roky 2015 - 2016 platia pre Slovenskú republiku odporúčania, aby boli prijaté opatrenia s cieľom:

1. zlepšiť nákladovú efektívnosť sektora zdravotníctva, a to aj zefektívnením riadenia nemocničnej starostlivosti a posilnením primárnej zdravotnej starostlivosti; prijať opatrenia na zvýšenie výberu daní.
2. prijať dodatočné opatrenia na riešenie dlhodobej nezamestnanosti, a to zavedením aktivačných opatrení, druhej šance na vzdelávanie a vysoko kvalitnej odbornej prípravy prispôbenej potrebám jednotlivcov; zlepšiť motivačné opatrenia pre ženy, aby zostali v zamestnaní alebo sa do zamestnania vrátili, a to zlepšením poskytovania služieb starostlivosti o deti.
3. zlepšiť odbornú prípravu učiteľov a atraktivnosť učiteľskej profesie, aby sa zvrátilo zhoršovanie študijných výsledkov; zvýšiť účasť rómskych detí v hlavnom vzdelávacom prúde a na vysoko kvalitnom vzdelávaní v ranom detstve.
4. posilniť investície do infraštruktúry, zlepšiť a racionalizovať administratívne postupy získavania územných a stavebných povolení; zvýšiť mieru hospodárskej súťaže a zlepšiť mechanizmy dohľadu pri verejnom obstarávaní.

Viaceré problémy, ktorým Európa čelí v ekonomickej, environmentálnej a sociálnej oblasti poukazujú na potrebu integrovaného a územného miestneho prístupu, ktorý zabezpečí efektívnu odozvu. Tento prístup je viacrozmerný, zameraný na charakteristiky a výsledky jednotlivých miest, ktoré môžu znamenať prekročenie tradičných administratívnych hraníc, a môže vyžadovať väčšiu ochotu zo strany rôznych vládnych úrovní spolupracovať a koordinovať činnosti na dosiahnutie spoločných cieľov.

Toto všetko je v súlade s novým cieľom územnej súdržnosti, ktorý priniesla Lisabonská zmluva potvrdzujúca, že ekonomickú a sociálnu súdržnosť na európskej úrovni nemožno dosiahnuť bez hlbšieho zamerania sa na územný vplyv politiky EÚ. Z tohto dôvodu nariadenie o spoločných ustanoveniach predstavilo nové integračné nástroje, ktoré sa môžu použiť na implementáciu územných stratégií na danom mieste, pričom spájajú tematické ciele stanovené v dohodách o partnerstve a v operačných programoch s územným rozmerom: miestny rozvoj riadený spoločenstvom (články 32-35 nariadenia o spoločných ustanoveniach) a integrované územné investície (článok 36 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

Integrovaný prístup možno chápať v dvoch rovinách. Prvá z nich je prierezové zapojenie všetkých relevantných aktérov do strategického plánovania a riadenia, druhá rovina predstavuje plánovanie a realizáciu obsahovo prepojených a vzájomne previazaných jednotlivých druhov rozvojových cieľov a opatrení v konkrétnych územných úrovniach. V optimálnom prípade dochádza k prelínaniu oboch týchto úrovní.

Východiská pre realizáciu integrovaného prístupu v SR zakotvuje Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020 (ďalej iba „Partnerská dohoda SR“), v ktorej sú popísané všetky tri základné spôsoby realizácie integrovaného prístupu v zmysle legislatívy EÚ pre nové programové obdobie 2014 – 2020:

- integrované územné investície,
- trvalo udržateľný rozvoj miest ,
- komunitne vedený miestny rozvoj.

Integrované územné investície (ďalej iba „IÚI“) predstavujú prvok strategického a výsledkovo orientovaného prístupu s cieľom riešiť potreby a výzvy regiónov podľa ich špecifických potrieb. V podmienkach SR budú IÚI realizované formou **regionálnych integrovaných územných stratégií** na úrovni regiónu NUTS III. Regionálne integrované územné stratégie (ďalej iba „RIÚS“) je možné vnímať ako aplikáciu integrovaného prístupu prostredníctvom integrovaných územných investícií definovaných v čl. 36 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013. Cieľom je prostredníctvom RIÚS dosiahnuť čo najväčšie synergické efekty na území. V nadväznosti na dosiahnutie územnej koncentrácie zdrojov EÚ budú RIÚS pokrývať celé územie SR tak, aby ich rozvojové zámery vychádzali zo špecifických potrieb regiónov a funkčného využitia územia a mali dopad pre čo najväčšiu skupinu obyvateľov.

Trvalo udržateľný rozvoj miest (ďalej iba „TURM“) je v zmysle článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013² založený za realizácii integrovaných stratégií zameraných na riešenie hospodárskych, environmentálnych, klimatických, demografických a sociálnych problémov mestských oblastí, pričom minimálne 5 % zdrojov EFRR vyčlenených pre každý členský štát je potrebné investovať do opatrení týkajúcich sa TURM. V súlade s Partnerskou dohodou SR bude TURM v SR aplikovaný prostredníctvom IÚI financovaných z prioritných osí IROP ako súčasť RIÚS.

Podpora do ostatných identifikovaných oblastí prespiievajúcich do TURM, ktoré IROP tematicky nepokrýva, a teda nad rámec článku 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013, môže byť zabezpečená z príslušných operačných programov prostredníctvom mechanizmu zvýhodňovania žiadostí o NFP prispievajúcich k TURM vo výberovom procese, resp. prostredníctvom vyhlasovania priamo cielených výziev na realizáciu opatrení TURM.

Miestny rozvoj vedený komunitou³ (ďalej len „CLLD“) je nástrojom pre zapojenie občanov na miestnej úrovni pre lepšie riešenie sociálnych, environmentálnych a ekonomických výziev. Ide o prístup s relatívne malými finančnými investíciami, realizované operácie majú predovšetkým lokálny charakter, ale môžu mať podstatný vplyv na život ľudí v danom území. Prístup CLLD vychádza z prístupu LEADER založeného na MAS a stratégiách miestneho rozvoja.

Na podporu CLLD sa bude využívať EPFRV prostredníctvom PRV (prístup LEADER) a EFRR prostredníctvom IROP. CLLD však nie je súčasťou RIÚS. Pokiaľ bude na danom území zriadená MAS implementujúca príslušnú stratégiu miestneho rozvoja, územne sa bude prekrývať s časťou územia RIÚS. Z dôvodu zamedzenia duplicity podpory je deliacia línia medzi stratégiami miestneho rozvoja a RIÚS vymedzená rámcovo na úrovni veľkosti projektu - prostredníctvom RIÚS by mali byť podporované investične náročnejšie projekty a projekty so subregionálnym a regionálnymi dopadom; prostredníctvom CLLD projekty menšieho rozsahu s miestnym dopadom.

Všetky strategické ciele územnej samosprávy na Slovensku musia vychádzať a byť kompatibilné s nadradenou dokumentáciou prijatou na regionálnej, celoštátnej alebo celoeurópskej úrovni. Jedným zo základných dokumentov, ktorý vymedzuje činnosti a aktivity na nasledujúce obdobie je **Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020**. Tento dokument je základom pre čerpanie fondov Európskej únie na území Slovenskej republiky, kde tvoria investície z týchto zdrojov drvivú väčšinu verejných výdavkov. Na základe týchto faktov je nevyhnutné spomenúť aspoň základné fakty a konštatovania v ňom obsiahnuté:

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1301/2013 zo 17. decembra 2013 o Európskom fonde regionálneho rozvoja a o osobitných ustanoveniach týkajúcich sa cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1080/2006.

³ CLLD je definovaný v článkoch 32-35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013.

- V nadväznosti na identifikovaný rozvojový potenciál regiónov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a investícií posilňujúcich ich hospodársky a sociálny rast⁴, koncentruje Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 (ďalej len „PD SR“) **oprávnené príspevky EŠIF do tých geografických územných jednotiek, v ktorých sa dá očakávať najvyššia miera efektívnosti využívaných investícií na riešenie špecifických problémov regiónu, prostredníctvom využívania ich miestneho potenciálu a zdrojov.**

Z pohľadu regionálneho prístupu, bude strategickým cieľom PD SR zabezpečovať implementovanie investičných priorít do priestorov, ktoré majú najvyšší rozvojový potenciál pre danú prioritnú oblasť. Cieľom je integrovať investičné aktivity tak, aby sa stali multiplikátormi ďalšieho rozvoja danej geografickej jednotky, ako aj rozvoja k nej príslušného územia.

- Základným východiskom na riešenie územnej a tematickej koncentrácie pre rozhodovanie o umiestňovaní Európskych štrukturálnych a investičných fondov podporovaných investičných aktivít je rozvoj územia a polycentrickej sídelnej štruktúry, definovanej v celoštátnom územnoplánovacom dokumente – Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011⁵ (ďalej len „KURS“) ktorá definuje tzv. centrá osídlenia a ťažiská osídlenia. **Tieto sú dobre dostupné pre obyvateľov ich zázemí a preto sú vhodnými priestormi pre koncentráciu vybraných investičných aktivít, ktoré uspokojujú aj požiadavky a potreby obyvateľov ich zázemia.** Popri centrách osídlenia a ťažiskách osídlenia majú významný rozvojový význam v celom priestore SR rozvojové osi. Tieto predstavujú jeden z najvýznamnejších prvkov distribúcie rozvojových impulzov pre čo najväčšie plošné pôsobenie rozvojových aktivít. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj, vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sa na sídelnú štruktúru kladú z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych súvislostí. Rozvojové osi tak efektívne plnia požiadavky udržateľnosti a vytvárania zdravého a environmentálne vhodného obytného i pracovného prostredia.⁶
- **V SR sa v dôsledku hospodárskej krízy neustále prehĺbuje problém nezamestnanosti, chudoby, sociálneho vylúčenia, či celkového zníženia životnej úrovne občanov. Osoby s nedostatočnými kompetenciami a kvalifikáciou sú najohrozenejšou skupinou na trhu práce a najväčšou bariérou udržateľného rozvoja SR.** Kvalita odborného vzdelávania a prípravy nedostatočne reaguje na aktuálne potreby trhu práce a nedokáže pripraviť kvalifikovanú pracovnú silu v takej miere, aby bola schopná bezprostredne, po ukončení štúdia, vstúpiť do pracovného procesu.
- Kľúčovými výzvami pre SR v nasledujúcom období sú: reštrukturalizácia systému vzdelávania v záujme zvýšenia zamestnanosti a mobility pracovnej sily, aktivizácia ľudí ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením za účelom ich začlenenia, deinštitucionalizácia sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, **podpora aktívneho a zdravého starnutia vrátane dlhodobej starostlivosti**⁷ a integrácia marginalizovaných rómskych komunit (ďalej len „MRK“). **Ďalšou výzvou je starostlivosť o deti do 3 rokov veku (t. j. zosúladovanie rodinného a pracovného života) a dostupnosť predškolského vzdelávania.**

⁴ Analýza rozvojového potenciálu regiónov SR a ich územných rozdielov s priemetom na tematickú koncentráciu EŠIF v Partnerskej dohode SR na roky 2014 – 2020, <http://www.nsrr.sk/sk/programove-obdobie-2014---2020/negociacie-k-priprave-partnerskej-dohody-sr-a-op/>

⁵ Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, schválená uznesením vlády SR a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z., Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2011 uznesením vlády SR č. 513/2011 a jej záväzná časť vydaná nariadením vlády SR č. 461/2011 Z. z.

⁶ Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 v znení zmien a doplnkov č. 1 KURS 2011, str. 60

⁷ Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020, MPSVR SR

- Kľúčové problémy trhu práce, ktorým musí SR v nasledujúcom období čeliť sú: **vysoká nezamestnanosť a nízka zamestnanosť** (najmä žien, starších a nízkokvalifikovaných), dlhodobá nezamestnanosť, nezamestnanosť mladých ľudí, nedostatočná účinnosť a efektívnosť aktívnej politiky trhu práce a nízka mobilita domácej pracovnej sily.
- Prejavom nerovnováhy na trhu práce je miera voľných pracovných miest, ktorá je v SR pod priemerom EÚ. V roku 2012 bolo v SR z 1 000 pracovných miest v priemere voľných len 8. Priemer EÚ bol 15 voľných miest, čo znamená, že miera voľných pracovných miest v roku 2012 dosiahla 1,5 %.
- **Podiel pracujúceho obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov je v SR pod priemerom EÚ a posledné roky stagnuje okolo podielu 65,0 %. Národný cieľ pre SR vyplývajúci zo stratégie Európa 2020, je pre oblasť zamestnanosti stanovený na úrovni 72 %. Pod priemerom EÚ je SR aj v miere zamestnanosti starších ľudí (vo veku 55 - 64 rokov) a miere zamestnanosti žien vo veku 20 - 64. Možnosť zamestnania starších ľudí je nepriaznivo ovplyvnená viacerými faktormi, napríklad aj nedostatočným prístupom k celoživotnému vzdelávaniu, absenciou systému poradenstva vo vzdelávaní zamestnaných dospelých, čo osobitne platí pre špecifickú skupinu starších ľudí. Miera zamestnanosti nízkokvalifikovaných osôb (ISCED 0–2) v SR (29,5 % v roku 2012) je v rámci EÚ najnižšia. V roku 2012 dosiahla len 57 % úrovne EÚ. K situácii narastajúcej nezamestnanosti a slabšej ekonomickej nezávislosti žien negatívne prispieva aj nedostatok služieb starostlivosti o deti. Od roku 2006 sa každý rok zhoršuje dostupnosť materských škôl (ďalej len „MŠ“) a využívanie zariadení starostlivosti o deti do 3 rokov patrí medzi najnižšie v EÚ.**
- **V roku 2012 bola miera nezamestnanosti v SR (14 %) šiestou najvyššou a dlhodobá miera nezamestnanosti (9,4 %) štvrtou najvyššou v EÚ.** Miera nezamestnanosti osôb s nízkym stupňom vzdelania (44,7 %) presiahla viac ako trojnásobne celkovú mieru nezamestnanosti.
- Najpočetnejšiu skupinu nezamestnaných absolventov stredných škôl tvorili absolventi študijných spoločenských odborov a služieb⁸, nasledujú absolventi študijných odborov s rozšíreným praktickým vyučovaním a absolventi učebných odborov.
- **Bariérami, ktoré bránia zvýšeniu zamestnanosti, sú najmä nesúlad medzi vzdelaním a získanými zručnosťami pre potreby trhu práce, nedostatočná pripravenosť stredných odborných škôl reagovať na meniace sa potreby trhu práce, ako aj slabé prepojenie terciárneho vzdelávania a trhu práce.**
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR je potrebné realizovať opatrenia na podporu zamestnanosti a mobility pracovnej sily s cieľom do roku 2020 dosiahnuť 72 % mieru zamestnanosti obyvateľstva vo veku 20 - 64 rokov a 3 % mieru dlhodobej nezamestnanosti. Nevyhnutnosťou je taktiež podpora kapacít v oblasti sociálneho dialógu, ktoré svojimi návrhmi na realizáciu opatrení účinne prispievajú k realizácii politik v oblasti podpory podnikania, zamestnanosti a identifikácie nezamestnanosti.
- Pre podporu rastu priaznivého pre zamestnanosť je potrebné rozvíjať vnútorný kultúrny potenciál regiónov, vrátane konverzie upadajúcich priemyselných oblastí a rozvoja kultúrnych zdrojov.
- V súvislosti so stratégiou Európa 2020 a NPR je potrebné v oblasti sociálnej inklúzie a chudoby dosiahnuť cieľ zníženia miery populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením na 17,2 % do roku 2020.
- Vo vzťahu k špecifickým odporúčaniam Rady EÚ pre SR je potrebné v odbornom vzdelávaní **posilniť poskytovanie praktickej výučby priamo v podnikoch, vo vysokoškolskom vzdelávaní**

⁸Zdroj: ÚIPS Uplatnenie absolventov stredných škôl v praxi. Bratislava :2011

vytvoriť programy orientované na pracovný trh a podporiť odovzdávanie znalostí podporou spolupráce medzi VŠ, výskumnou komunitou a podnikateľským sektorom.

- V odbornom vzdelávaní a príprave je potrebné posilniť **zavádzanie prvkov duálneho systému vzdelávania** a poskytovanie praktickej výučby priamo u zamestnávateľov.

Pre formuláciu vízie a návrh stratégie obce Vikartovce je nevyhnutné brať do úvahy návrhy a smerovanie zapracované aj do ďalších dokumentov na národnej a regionálnej úrovni. Za všetky spomeňme aspoň Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (NSRR SR), ktorá bola aktualizovaná v máji 2014 (Uznesenie Vlády SR č. 222/2014) a aktuálne PHSR na úrovni Prešovského samosprávneho kraja, ktoré však v čase tvorby stratégie rozvoja obce ešte nebolo dokončené.

Aktualizácia národnej stratégie uvádza hlavné faktory rozvoja regiónov Slovenska, analyzuje regionálne disparity, predkladá prognózu hospodárskeho vývoja v regiónoch Slovenska. Hodnotí východiskový stav a predkladá princípy zásadného smerovania v prioritných oblastiach, na ktoré je potrebné - aj v súlade so stratégiou Európa 2020 - klásť v regionálnom rozvoji Slovenskej republiky hlavný dôraz.

Vízia obce Vikartovce

V zmysle aktualizovanej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky sa očakáva, že regióny budú schopné efektívne využívať svoj vnútorný potenciál ako svoju konkurenčnú výhodu s cieľom zvyšovať kvalitu života obyvateľov a v rámci jednotlivých regiónov budú znižované vnútroregionálne rozdiely. Počas realizácie aktualizovanej NSRR SR bude pri plánovacích procesoch uplatňovaný integrovaný prístup orientovaný smerom k udržateľnému sociálnemu, ekonomickému, environmentálnemu a územnému rozvoju regiónov.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov dospieť, vymedzuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na obdobie 2014 až 2020 s výhľadom do roku 2030, ako aj postupy na ich dosiahnutie.

Vízia regionálneho rozvoja Slovenska je definovaná nasledovne:

“Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.”

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja podľa aktualizovanej NSRR SR je stanovený nasledovný strategický cieľ: *“Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja”.*

Stanovenie vízie obce predstavuje želaný a očakávaný stav, ktorý si obec z dlhodobého hľadiska vytýčila na dosiahnutie. Vymedzuje rámec pre definovanie strategických a tematických cieľov na obdobie nasledujúcich rokov.

Obec Vikartovce má stanovenú nasledovnú víziu, ktorá vychádza tak z minulého obdobia ako aj očakávaní pre nasledujúce roky s dlhodobým výhľadom: *„Chceme aby v roku 2020 boli Vikartovce:*

- dobre hospodáriacou a vhodne riadenou obcou;*
- obcou aktívne podporujúcou rozvoj podnikania a kvalitnej infraštruktúry;*
- obcou chrániacou a rozvíjajúcou povedomie o kultúrnom i prírodnom dedičstve;*

- *obcou uvedomelých, sebavedomých a vzdelaných ľudí, s pozitívnym a aktívnym prístupom k činnostiam na rozvoj komunity;*

- *bezpečnou obcou vhodnou pre život obyvateľov (dostatočná ponuka práce, vhodné spojenia do najbližších centier, čistá a zdravá obec)“.*

Stratégia rozvoja obce Vikartovce

Definovanie stratégie rozvoja obce Vikartovce nadväzuje na výsledky analýz, vychádza z poznania komplexného vnútorného prostredia a potrieb obyvateľov obce. Do riešenia pomerne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Zároveň vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej a regionálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri zabezpečení plánovaných zmien, ktorého dôležitým predpokladom je dobrá informovanosť kľúčových aktérov a ich spolupráca.

Osobitná pozornosť v stratégii je venovaná koordinácii rozvojových zámerov obce, ktoré budú cez schválené operačné programy spolufinancované zo zdrojov európskych fondov. Je spracovaná v súlade s už spomínanou Národnou stratégiou regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá obsahuje nasledujúce prioritné oblasti:

PO 1 Ľudské zdroje – zvýšenie kvality ľudského kapitálu

PO 2 Ekonomická výkonnosť a konkurencieschopnosť hospodárstva

PO 3 Štrukturálne zmeny

PO 4 Poznatkovo orientovaná ekonomika

PO 5 Ochrana a tvorba životného prostredia.

Tieto sú premietnuté do prioritných oblastí navrhovaných v stratégii rozvoja obce s prispôbením podmienkam úrovne samosprávy a tiež zlúčením PO 2 – PO 4 do jednej spoločnej prioritnej oblasti – Hospodárska politika.

Pre naplnenie vízie a na dosiahnutie cieľov si obec Vikartovce stanovila tri nasledovné hlavné prioritné oblasti / politiky:

1. Sociálna politika – zahŕňa oblasť trhu práce, školstvo a vzdelávanie, sociálne služby a sociálnu infraštruktúru (sociálnu, bytovú a zdravotnícku), kultúru a šport, rozvoj a podporu partnerskej spolupráce.

2. Hospodárska politika – pozostáva z oblastí so zameraním na podnikateľské prostredie (podpora malého a stredného podnikania a pod.), na podporu remeselnej a poľnohospodárskej výroby, rozvoj cestovného ruchu, rozvoj dopravnej (miestne komunikácie, parkovacie miesta, chodníky, cyklodoprava a pod.) a ostatnej technickej infraštruktúry (obecný rozhlas, kamerový systém, osvetlenie, verejné toalety a pod.), efektívna verejná správa, výskum a inovácie, kultúrny a kreatívny priemysel (ide o priemysel, ktorý pridáva výsledkom duševnej tvorivej činnosti hospodársku hodnotu, zahŕňa najmä umenie, podporu tradičných remesiel, folklóru a pod.)

3. Environmentálna politika – so zameraním na odpadové hospodárstvo, vodné hospodárstvo (vodovod, kanalizácia, protipovodňové opatrenia, opatrenia vedúce k prevencii pred živelnými pohromami), na ochranu a tvorbu zložiek životného prostredia (ovzdušie, zeleň v obci, zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov a pod.), na ochranu krajiny a prírody.

Prostredníctvom týchto prioritných oblastí ďalej rozpracovaných do jednotlivých opatrení bude obec naplňať víziu rozvoja naplňaním cieľov, vytvárať podmienky pre zvyšovanie kvality života

obyvateľov obce, pre konkurencieschopný hospodársky rozvoj a zvyšovanie kvality životného prostredia s rešpektovaním strategických cieľov Prešovského samosprávneho kraja.

Globálne ciele rozvoja obce Vikartovce

Globálne ciele sú 3 a kopírujú počet a zameranie prioritných oblastí definovaných v rámci metodiky na spracovanie PHSR. Prioritnými oblasťami sú: 1. Prioritná oblasť – Hospodárska, 2. Prioritná oblasť – Sociálna a 3. Prioritná oblasť – Environmentálna. Každá z nich má priradený globálny cieľ, ktorý by sme chceli dosiahnuť do roku 2020:

1. Hospodárska - Rozvinutá ekonomika produkuje ďalšie rozvojové impulzy;
2. Sociálna - Zabezpečené všetky verejné služby občanom;
3. Environmentálna - Kvalitné životné prostredie a aktivity obce a jej občanov zabezpečujúce pozitívne vplyvy na životné prostredie.

Špecifické ciele rozvoja obce Vikartovce

Špecifických cieľov je celkovo 12, pričom sú rozdelené do jednotlivých prioritných oblastí – Hospodárska (5 cieľov), Sociálna (5) a Environmentálna (2). Sú to nasledovné:

- 1.1 Podpora súkromného podnikania
- 1.2 Rozvoj turistickej infraštruktúry a služieb pre turistov
- 1.3 Posilnenie kvality a možností formálneho i neformálneho vzdelávania
- 1.4 Rozvoj informatizácie a elektronizácie obce
- 1.5 Zlepšenie ekonomickej kondície obce
- 2.1 Zabezpečenie možností bývania pre všetky kategórie obyvateľov
- 2.2 Pokračovanie a zintenzívnenie komunitnej práce
- 2.3 Zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o znevýhodnené skupiny obyvateľstva
- 2.4 Podpora a rozvoj ďalších oblastí občianskeho života
- 2.5 Prevencia kriminality a zabezpečenie ochrany osôb a majetku
- 3.1 Podpora aktivít a procesov pri zabezpečovaní ekologických funkcií územia
- 3.2 Podpora aktivít a procesov zlepšujúcich kvalitu životného prostredia.

Tematické ciele rozvoja obce Vikartovce

Každý zo špecifických cieľov obsahuje minimálne jeden, maximálne tri tematické ciele spadajúce pod oblasť ktorú špecifikuje. Celkovo je **pomenovaných 24 tematických** cieľov, ktoré môžete nájsť vo formulári č. S 1.

Tab.: Hlavné ciele stratégie Európa 2020

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Investovať 3% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)	0,63% (2010)	1%
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovni roku 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005) +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005)
20% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov	9,8% (2010)	14%
Zvýšenie energetickej efektívnosti o 20% (zníženie spotreby energie o 368 Mtoe) pre EÚ 27	Neuplatňuje sa	Zníženie o 1,6 Mtoe
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10% (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov)	5% (2011)	6%
Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním	23.4% (2011)	40%
Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v EÚ aspoň o 20 miliónov (referenčný rok 2008)	+ 1 000 (2011)	- 170 000

Zdroj: Stratégia Európa 2020

Časť C – Programová časť

Programová časť PHSR, ako tretia kapitola tohto dokumentu, podáva konkrétne popisy projektov či aktivít, ktoré sú navrhované pre obec Vikartovce. Všetky návrhy uvedené v tabuľkovej časti (formulár č. P1) sú podrobnejšie popísané v jej textovej časti. V prípade najbližšie plánovaných aktivít, sú tieto zaradené aj do akčného plánu.

Jednotlivé navrhované projekty / aktivity je pre lepšiu informáciu potrebné bližšie popísať. Tento popis a zdôvodnenie potreby vychádza z práce pracovných skupín vo Vikartovciach.

Prioritná oblasť: Hospodárska

Projekt/Aktivita: 1.1.1 Aktualizácia Územno-plánovacej dokumentácie

Popis: V súčasnosti je platný Územný plán obce Vikartovce z roku 2007. Najbližšia plánovaná aktualizácia sa predpokladá v termíne konca platnosti PHSR obce na roky 2015 – 2020. Územnoplánovacia dokumentácia je potrebná na prehodnotenie rozvojových zámerov obce; vytvorenie prostredia pre hospodársky, sociálny, investičný rozvoj; rozširovanie obce a vytváranie kvalitného prostredia pre občanov. Je nevyhnutné takúto dokumentáciu udržiavať aktualizovanú, aby dokázala reagovať na aktuálne potreby obce a jej obyvateľov.

Projekt/Aktivita: 1.1.2 Založenie obecného / sociálneho podniku

Popis: Sociálne podnikanie je na Slovensku ešte pomerne nerozvinuté a viazané skôr na podporu chránených dielní. Obec rieši situáciu dlhodobo nezamestnaných len prostredníctvom ich zapojenia do projektu aktivačných prác, kde je uplatnenie týchto ľudí limitované, tak finančne ako i časovo. Obec chce zlepšiť životnú situáciu prioritne tým obyvateľom obce, ktorí sa v doterajších projektoch obce dobre osvedčili, a to ich zapojením do pracovného pomeru v novovytvorenom obecnom sociálnom podniku.

Predpokladom na realizáciu zámeru je spracovanie technickej projektovej dokumentácie prípadnej stavby, spracovanie dokumentácie a samotné majetkovo-právne vysporiadanie dotknutých pozemkov. V prípade možností a vhodných príležitostí na založenie takéhoto podniku, obec Vikartovce založenie obecného / sociálneho podniku aktívne podporí. Výrazným realizačným predpokladom pre realizáciu tohto zámeru je postačujúci počet disponibilných zamestnancov z radov nielen marginalizovanej rómskej komunity, ale aj ostatných obyvateľov obce.

Táto forma umožní získanie pracovných návykov pre dlhodobo nezamestnaných a zlepši tak ich uplatniteľnosť na trhu práce; vytvorí pracovné miesta pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie; napomôže rozvinúť zručnosti zamestnancov a ich komunikáciu a vzájomnú spoluprácu pri praktických činnostiach; zlepši ekonomické podmienky v rodinách týchto občanov; obec získa skupinu ľudí uvedomujúcich si vlastnú zodpovednosť za svoj život a život svojej rodiny; pomôže aj aktivitám v obci napr. pri opravách obecného majetku alebo rozvoji infraštruktúry cestovného ruchu.

Projekt/Aktivita: 1.2.1 Zabezpečenie vhodných pozemkov pre aktivity obce

Popis: Jedná sa o zakúpenie a majetkovo – právne vysporiadanie potrebných pozemkov dôležitých pre lokalizáciu služieb, ktorých poskytovanie je prvoradou úlohou obce. V samotnej obci je len veľmi málo vhodných pozemkov vhodných na tento účel a tieto je možné často získať iba asanáciou starších objektov.

Cieľom je zvýšenie kvality života v obci, zvýšenie kvality občianskej vybavenosti, efektívnejšie vynakladanie verejných zdrojov a efektívnejšie využitie energií.

Projekt/Aktivita: 1.2.2 Vytvorenie vhodných garážových, dielenských a skladových priestorov pre činnosť Obecného úradu

Popis: Obec Vikartovce plánuje nakúpiť technické zariadenia a techniku pre práce v obci napr. vozidlo Raptor, snežnú frézu a pod. Pre uskladnenie predmetnej techniky je nevyhnutné vybudovať garážové priestory pre jej uskladnenie vrátane technického zázemia, pričom pre tento účel je potrebné realizovať i kúpu vhodného pozemku pre tento účel.

Cieľom je zvýšenie kvality života v obci, zvýšenie kvality občianskej vybavenosti, efektívnejšie vynakladanie verejných zdrojov a efektívnejšie využitie energií.

Projekt/Aktivita: 1.2.3 Revitalizácia areálu cintorína a rekonštrukcia domu smútku

Popis: Jedná sa o cintorínske služby, ktoré obec plní v rámci svojich zákonných povinností. V areáli cintorína je nevyhnutné realizovať rekonštrukciu chodníkov pre peších, sektorov a rovnako i tak rekonštrukciu oplotenia. Rekonštrukciu príp. i dostavbu Domu smútku je potrebné rekonštruovať skôr vo vzdialenejšej budúcnosti. Areál cintorína kapacitne postačuje i vo vzdialenej budúcnosti.

Cieľom je zabezpečiť vhodný objekt a priestor pre dôstojnú rozlúčku so zosnulými. Realizácia navrhovanej činnosti prispeje k skvalitneniu služieb pre občanov obce a úpravu dôstojného miesta posledného odpočinku.

Projekt/Aktivita: 1.3.1 Rekonštrukcia turisticky atraktívnych nehnuteľností

Popis: V obci a jej okolí je niekoľko turisticky atraktívnych nehnuteľností či už vo vlastníctve cirkví alebo súkromných osôb (predovšetkým drevenice). Pre rozvoj turistickej atraktivity by bolo vhodné uvažovať nad ich efektívnym využitím, čo vo väčšine prípadov znamená ich rekonštrukciu a propagáciu. V prípade obstarania prípadnej drevenice obcou je vhodné zabezpečenie jej rekonštrukcie s cieľom vytvoriť napr. tradičnú Vikartovskú izbu pre turistických návštevníkov. V prípade kultúrnych pamiatok je nevyhnutné konzultovať rekonštrukcie s Krajským pamiatkovým úradom. V prípade, že nehnuteľnosť nie je majetkom obce, bolo by vhodné konzultovať s majiteľmi ich rekonštrukciu a napomáhať aj v ich komunikácii s úradmi. Dlhodobým prínosom tejto aktivity by malo byť vybudovanie kompletnej turistickej infraštruktúry v spolupráci s okolitými sídlami.

Projekt/Aktivita: 1.3.2 Podporovať vznik a prevádzku turistickej infraštruktúry pre poskytovanie komplexných služieb

Popis: Okrem vyššie uvedených aktivít je nevyhnutné myslieť aj na podporu ďalších prvkov turistickej infraštruktúry od príchodu návštevníka do regiónu akoukoľvek formou dopravy (auto, vlak, autobus, bicykel, pešia turistika), cez jeho pobyt (ubytovanie, strava, oddych, kultúra, šport,...) až po čo najjednoduchšie a najrýchlejšie trasy odchodu s tým, že návštevník bude mať záujem sa opäťovne vrátiť. Opäťovne je potrebné aj pri týchto aktivitách úzko spolupracovať s regionálnymi či krajskými združeniami na podporu cestovného ruchu a využiť potenciál lokalizácie v blízkosti Národného parku Nízke Tatry.

Projekt/Aktivita: 1.4.1 Vytvorenie a správa turistických a náučných chodníkov v obci a jej okolí

Popis: V súčasnosti je v obci len málo aktivít podporujúcich turistiku. Príležitosť je napr. v aktívnej spolupráci s podnikateľmi, kedy by bolo vhodné uvažovať nad zatraktívnením súčasných, príp. vytvorením nových turistických či náučných chodníkov. Pritom v katastrálnom území obce sa nachádzajú viaceré pozoruhodné prírodné lokality, ktoré by bolo prospešné prepojiť trasami náučných chodníkov s vytvorením náučných lokalít (potrebná inštalácia informačných panelov), napr. lokalita Kameniská, prameň Hornádu, Vikartovská priekopa a pod. Takto vytvorené náučné chodníky budú zároveň využiteľné i v rámci vzdelávacieho procesu pre žiakov miestnej Základnej školy s materskou školou. Ako súčasť náučných trás, resp. cyklotrás by bolo vhodné začleniť aj oddychové zóny, ktoré by bolo dobré prepojiť so službami pre turistov. Oddychové zóny sú chápané ako altánky, lavičky, ohniská, lanové dráhy – pre turistov, cyklistov, rodinné výlety. Táto aktivita má viesť k vytvoreniu miest oddychu, aj ako základu pre prímestskú rekreáciu obyvateľov miest Poprad a Svit.

Projekt/Aktivita: 1.4.2 Vytvoriť zázemie a podmienky pre rozvoj agroturistiky

Popis: V súčasnosti aktívne pôsobí na území obce Vikartovská agrárna spoločnosť, a. s. Podhorie Nízkyh Tatier má prirodzené predpoklady aj na rozvoj tohto typu turistiky. Do budúcnosti by bolo vhodné využiť možnosti na agroturistiku v spolupráci s inými podnikateľskými subjektmi v blízkych mestách Poprad a Svit alebo okolitých obciach.

Projekt/Aktivita: 1.4.3 Aktívne zapájanie sa do projektov a komunikácie za účelom spolupráce všetkých subjektov oblasti Poprad resp. Spišská Nová Ves a okolie v cestovnom ruchu**1.4.4 Vytvárať nové komplexné produkty CR využívajúc prírodné danosti a históriu územia**

Popis: Okrem vyššie spomínaných aktivít v oblasti cestovného ruchu je nevyhnutné rozvíjať aj už existujúce projekty a činnosti v rámci rôznych združení podporujúcich cestovný ruch. Bude potrebné podporovať hlavne spoluprácu s ďalšími členmi, pričom ideálne bude zamerať sa na komplexné produkty cestovného ruchu, ktorých by boli Vikartovce súčasťou.

Projekt/Aktivita: 1.5.1 Dostavba objektov Základnej školy s materskou školou Vikartovce

Popis: Ide o vybudovanie novej budovy pre druhý stupeň v areáli Základnej školy s materskou školou. Dokončením predmetného objektu sa v obci vytvoria možnosti zlepšenie kvality vyučovacieho procesu v ZŠ, zlepšenia pracovného prostredia a zvýšenie kvality života v obci.

Cieľom je zlepšenie pracovných návykov a zručností absolventov školy, zvýšenie ich vedomostných a praktických kompetencií. Obec takto získa oveľa zručnejších mladých obyvateľov s uplatnením v ich osobnom živote i pri zapájaní sa do života obce.

Projekt/Aktivita: 1.5.2 Výstavba novej telocvične v Základnej škole s materskou školou Vikartovce

Popis: Ide o výstavbu novej telocvične v areáli jestvujúceho objektu Základnej školy s materskou školou Vikartovce. Súčasťou tejto investície je aj obstaranie jej vnútorného vybavenia a zariadenia. V súčasnosti telocvična pre žiakov základnej školy chýba; pričom je potrebné tento problém urýchlene riešiť, pretože hodiny telesnej výchovy musia prebiehať na chodbách alebo vo vonkajšom areáli školy. Navrhovaná výstavba prispeje k zlepšeniu kvality výučby telesnej výchovy, zvýšeniu bezpečnosti na vyučovacích hodinách, získaniu vhodných nových priestorov na mimoškolskú činnosť, lepšej propagácii pohybových aktivít a rovnako i podpore športu a komunitného rozvoja v obci.

Projekt/Aktivita: 1.5.3 Pokračovanie v podpore vytvárania miest pre asistentov učiteľa a ich činností v Základnej škole s materskou školou Vikartovce

Popis: Aktuálne pôsobia na Materskej škole 1 asistent učiteľa, na Základnej škole traja asistenti učiteľa; záujmom školy aj obce je udržanie tohto počtu, v prípade podpory aj navýšenie. Ich práca by bola podporou aj pre celodenný výchovný systém realizovaný v ZŠ. Rovnako je potrebné, v prípade zavedenia povinnej predškolskej dochádzky, rozšíriť prácu asistentov i v Materskej škole.

Cieľom je skvalitnenie výučby, možnosť venovať sa rozvoju kompetencií všetkých žiakov aj v rôznorodej skupine v rámci jednej triedy, podpora inkluzívneho vzdelávania a segregácie.

Projekt/Aktivita: 1.5.4 Dobudovanie areálu Základnej školy s materskou školou Vikartovce**1.5.5 Vytvorenie a vybudovanie oddychových zón v areáli Základnej školy s materskou školou Vikartovce**

Popis: Areál Základnej školy s materskou školou Vikartovce si vyžaduje rekonštrukciu a na viacerých úsekoch aj kompletne dobudovanie. Areál školy so svojim zázemím i športoviskami je totiž z väčšej časti otvorený, bez oplotenia a je ľahko prístupný verejnosti. Závažná je situácia z hľadiska dodržiavania zásad bezpečnosti v areáli školy pri voľnom pohybe žiakov, či už počas resp. aj mimo vyučovacieho procesu, čo pri chýbajúcom oplotení nie je možné úplne zabezpečiť. Potrebné je realizovať terénne a sadové úpravy, existujúce multifunkčné ihrisko je potrebné priestorovo i funkčne prepojiť so susediacim pozemkom, optimálne s využitím prírodných materiálov. Rovnako je potrebné vybudovať oplotenie areálu.

Areál Základnej školy s materskou školou Vikartovce sa nachádza v príjemnom kľudnom prostredí, chránený pred vonkajším hlukom. Vybudovaním oddychových zón pre žiakov sa vytvoria predpoklady pre aktívnejší relax počas prestávok, ale aj priestory na vyučovanie v prírode.

Cieľom je tak ochrana majetku obce, zvýšenie ochrany a bezpečnosti žiakov, vyučujúcich i ostatných zamestnancov školy, spríjemnenie areálu Základnej školy s Materskou školou, zlepšenie možnosti trávenia času v obci, a efektívne využívanie prostriedkov obce.

Projekt/Aktivita: 1.6.1 Podporovať záujmové združenia poskytujúce neformálne vzdelávanie

Popis: Neformálne vzdelanie je akákoľvek organizovaná forma vzdelávania detí, mládeže a dospelých mimo oficiálnych systémov vzdelávania (návšteva vyučovania v škôlke či škole). Hlavne pri práci so znevýhodnenými skupinami a MRK je takáto forma nevyhnutnou súčasťou dlhodobej práce, ktorej sa venujú viaceré organizácie. Často dokážu inovatívnymi formami výučby vyplniť deťom a mládeži ich voľný čas a tak ich vzdelávať. Záujmom obce by mal byť aj rozvoj takejto formy vzdelávania, t.j. podpora záujmových združení, ktoré ju poskytujú alebo môžu poskytovať.

Projekt/Aktivita: 1.7.1 Zvýšenie počtu služieb OcÚ poskytovaných občanom elektronicky

Popis: V dnešnej dobe plnej inovácií a čoraz vyššieho využívania informačno-komunikačných technológií je nevyhnutné aby aj obec Vikartovce neustále rozširovala svoju ponuku elektronických služieb pre obyvateľov. Niektoré sú v určitej základnej forme ponúkané aj dnes ale v tejto oblasti je potrebná a vyžadovaná neustála inovácia. Hlavným cieľom je sprístupniť poskytovanie elektronických služieb občanom na úrovni miestnej samosprávy a zároveň zabezpečiť výkon verejnej moci elektronicky v súlade so zákonom č. 305/2013 Z.z. o e-Governmente.

Projekt/Aktivita: 1.8.1 Zapojenie sa do projektov elektronizácie služieb samosprávy (napr. Dátové centrum obcí a miest)

1.8.2 Zabezpečiť školenia zamestnancov OcÚ a podriadených organizácii pre prácu s informačnými technológiami

Popis: Aktuálne sú hlavne vďaka prostriedkom Európskeho fondu regionálneho rozvoja prístupné viaceré národné projekty a rôzne aplikácie, ktorých cieľom je uľahčiť mestám a obciam správu IT infraštruktúry, agendy a zefektívnenie poskytovania služieb občanom. Z viacerých príkladov je možné spomenúť napr. portál Digitálne mesto a projekt Dátové centrum obcí a miest. Obec Vikartovce by si mala zhodnotiť možnosti, prínosy a celkový efekt zapojenia a využitia týchto možností v rámci svojej agendy informačných technológií.

Aktuálne sa dá konštatovať, že obec podniká kroky za účelom naplnenia ustanovení zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci z 1. 11. 2013 - zákon o e-governmente. Aplikovaním všetkých ustanovení zákona sa dosiahne zefektívnenie práce verejnej správy a zvýšenie spokojnosti občanov s jej fungovaním na miestnej úrovni; zmena súčasného stavu poskytovania služieb samospráv na úroveň výrazne znižujúcu administratívnu záťaž občana, podnikateľa a samospráv, vrátane pracovníkov vykonávajúcich jednotlivé úkony a zároveň využitie pre agendu originálnych kompetencií obcí a miest.

S vyššie uvedeným súvisí aj nutnosť pravidelných školení zamestnancov OcÚ pre prácu s novým softvérom a novými službami. Pre maximalizáciu efektívneho využitia ich potenciálu je potrebné mať aj ľudí, ktorí dokážu služby ovládať a zabezpečiť aj zastupiteľnosť v prípade potreby.

Projekt/Aktivita: 1.8.3 Zabezpečenie "mapovej služby" obce pre zamestnancov aj obyvateľov obce

Popis: Medzi najinovatívnejšie možnosti v rámci elektronických služieb nepochybne patrí tzv. mapová služba, ktorá poskytuje širokospektrálne možnosti práce s informáciami na priestorovom podklade. Dajú sa takto postupne vytvoriť mnohé agendy (napr. správa miestnych daní a poplatkov, správa budov a zelene, správa odpadového hospodárstva, ...) alebo napomáhať zefektívneniu existujúcich (napr. pomoc pri činnosti stavebného úradu, matriky, nahlasovanie porúch,...). Obec ešte takúto

službu ponúka, v prípade jej zavedenia je však potrebné dbať na jej pravidelnú aktualizáciu, inováciu a hlavne zjednodušovanie užívateľského prostredia.

Projekt/Aktivita: 1.9.1 Modernizácia výpočtovej a kancelárskej techniky na OcÚ

Popis: Aj výpočtovú, kancelársku a technickú infraštruktúru informačných technológií je potrebné udržiavať a neustále inovovať. Táto časť by si vyžadovala vykonanie určitej formy pasportizácie s určením na ktorej pozícii je nevyhnutné aké zariadenie aby neboli zbytočne nakupované výkonné zariadenia pre pozíciu, ktorá napr. pracuje výlučne s textovými a tabuľkovými editormi a naopak.

Projekt/Aktivita: 1.9.2 Zabezpečenie digitálnej prevádzky obecného rozhlasu

Popis: V rámci zlepšenia služby občanom a návštevníkom obce by bolo vhodné zabezpečiť prevádzku digitálneho rozhlasu v obci. Tento je využiteľný a užitočný predovšetkým v prípade, že je predmetný oznam určený iba pre obyvateľov určitej časti obce.

Projekt/Aktivita: 1.9.3 Zabezpečenie prevádzky verejnej Wi-Fi siete v centre obce

Popis: V rámci služby občanom a návštevníkom obce by bolo vhodné zabezpečiť prevádzku verejnej internetovej Wi-Fi siete, ktorá by bola dostupná min. na všetkých exponovaných verejných miestach.

Projekt/Aktivita: 1.10.1 Konsolidácia výdavkov obce

Popis: Konsolidácia výdavkov sa týka všetkých kapitol rozpočtu a je určite jedným z hlavných cieľov vedenia obce aj do nasledujúcich období. Celková suma dlhu obce k 31.12.2014 predstavovala %. Obec má s nižším dlhom väčšie predpoklady na rozvoj.

Projekt/Aktivita: 1.10.2 Odpredaj prebytočného majetku

Popis: Jednou z možností ako znížiť výdavky je aj predaj nehnuteľného či hnutel'ného majetku obce. Obec Vikartovce v súčasnosti disponuje pomerne veľkým nehnuteľným majetkom, do budúcnosti je potrebné, v nevyhnutných prípadoch, počítať aj s takýmito možnosťami konsolidácie rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 1.11.1 Realizácia opatrení na zvýšenie príjmov obce prostredníctvom zlepšeného výberu miestnych daní a poplatkov

Popis: Zvýšenie príjmov je minimálne rovnako dôležité ako znižovanie výdavkov. Jedným z opatrení je napr. aj zvýšenie vymožitelnosti miestnych daní a poplatkov alebo zvýšenie príjmov, ktoré by pokryli nevyhnutné výdavky. Z celkového pohľadu hospodárenia samospráv na Slovensku je citeľné výrazné zlepšenie hospodárenia, ktoré bude do ďalších rokov podporené zvýšením percenta odvádzaného do rozpočtu samospráv zo štátneho rozpočtu na 70 %.

Projekt/Aktivita: 1.11.2 Zriadenie trhoviska a podpora konania trhov v obci

Popis: Z dôvodu zvýšenia príjmov do obecného rozpočtu a aj z dôvodu ponuky takýchto spoločenských aktivít pre občanov obce obec uvažuje nad zriadením trhoviska a nad podporou organizovania trhov a jarmokov priamo v obci Vikartovce. Do budúcnosti by tak týmto bolo možné vytvorenie miesta, kde by miestni producenti mohli ponúkať svoju produkciu. V obci je tradícia remesiel, výroba plátna, šindľov a pod. Realizáciou tejto aktivity je predpoklad zvýšenia kvality poskytovaných služieb pre občanov a rozvoj súkromného podnikania a obchodu v regióne.

Prioritná oblasť: Sociálna

Projekt/Aktivita: 2.1.1 Výstavba nájomných bytov nízkeho štandardu

Popis: V súčasnosti býva na území rómskej osady veľmi vysoký počet obyvateľov sústredených na plošne veľmi malom území, najčastejšie v chatrčiach a zlých sociálnych a hygienických podmienkach. Jedná sa o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov

a majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a finančnú výpomoc na prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry.

Cieľom je zabezpečiť možnosť dôstojného bývania pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva, ktoré nie je schopné si zaistiť vyhovujúce bývanie, pričom zabezpečenie vhodných podmienok na bývanie napomôže ďalšej vzdelávacej a komunitnej práci a je nevyhnutným predpokladom na úspešnú prácu v komunite.

Projekt/Aktivita: 2.2.1 Zabezpečenie pozemkov, infraštruktúry a sietí pre možnosti IBV v určených lokalitách

2.2.2 Výstavba nových bytových domov I. a II. kategórie

Popis: Ide o vyčlenenie a prípravu území pre realizáciu IBV so zabezpečením prístupu k inžinierskym sieťam. Obec Vikartovce nemá k dispozícii vhodné obecné pozemky pre realizáciu IBV. V obci evidujú viaceré žiadosti o výstavbu. Získanie vhodných pozemkov pre tento účel je možné aj zakúpením pozemkov so staršími domami so zlým stavebno – technickým stavom objektov, ktoré by bolo možné prípadne asanovať. Išlo by hlavne o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov, majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry. Bez pripravených pozemkov nie je možný žiadny rozvoj obce a samozrejme, ani rómskej osady.

V súčasnosti obec nevlastní nájomné bytové domy. Na základe prijatých žiadostí na výstavbu rodinného domu, alebo o bývanie v bytovom dome, tiež na získanie a udržanie zamestnancov obce, alebo zariadení, ktorých je obec zriaďovateľom, sa ukazuje vhodná forma výstavby nájomných bytových domov. Jedná sa o finančnú podporu za účelom spracovania geometrických plánov, znaleckých posudkov a majetkovo-právneho vysporiadania vhodných pozemkov do majetku obce a finančnú výpomoc na prípravu a realizáciu technickej infraštruktúry.

Cieľom je rozvoj obce, zabezpečenie potrebného životného priestoru pre súčasný počet obyvateľov, ako aj pre ich plánovaný nárast, udržanie mladých perspektívnych obyvateľov v obci, zabezpečenie kvality bývania a celkového rozvoja obce.

Projekt/Aktivita: 2.3.1 Pokračovanie v zabezpečovaní terénnej sociálnej práce v Rómskej komunite a jej rozšírenie podľa potrieb aj na iné znevýhodnené skupiny obyvateľstva

2.3.2 Riešenie epidemiologickej situácie v obci, zabezpečenie terénneho zdravotného asistenta a vytvorenie podmienok pre jeho prácu

Popis: Obec má záujem sa zapojiť do nových národných projektov aj v oblasti terénnej sociálnej práce a zdravotnej asistencie s využitím ľudí priamo z miestnej komunity. V súčasnosti v obci pôsobí jeden terénny sociálny pracovník a dvaja asistenti TSP, pričom súčasný stav v obci nemožno charakterizovať ako priaznivý. Potrebné je vzdelávanie vo všetkých oblastiach (napr. jazyk, zdravotná osвета, finančná gramotnosť, ekologická gramotnosť, digitálna gramotnosť,...) vo všetkých vekových skupinách ako celoživotné vzdelávanie (od predškolskej výchovy až po kurzy pre dôchodcov). Pre obyvateľov v produktívnom veku by sa mohli ponúkať rôzne praktické kurzy (napr. aj v spolupráci s miestnymi poľnohospodármi).

Nevyhnutná je aj zdravotná prevencia a osвета hlavne v rámci terénnej sociálnej práce. V obci pôsobí jeden asistent zdravia, ktorý úzko spolupracuje s praktickými lekármi pre deti i dospelých, praktickým lekárom pre dospelých. Jeho úlohou je pozývanie detí na pravidelné očkovanie a preventívne prehliadky, objednávanie detí i dospelých na odborné vyšetrenia, spolupráca s miestnou Základnou školou s materskou školou Vikartovce.

Cieľom je dosiahnuť zlepšenie celkovej situácie komunity, pričom prostredníctvom vzdelávania by bola jednoduchšia práca a komunikácia vo všetkých ostatných oblastiach; rovnako skvalitnenie práce v rámci komunity, zabezpečenie asistencie pri dochádzke detí do predškolských a školských zariadení, zvýšenie úrovne života a zdravotnej prevencie v komunite i zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 2.4.1 Zabezpečenie vhodných priestorov pre činnosť Komunitného centra v obci

Popis: Išlo by o zabezpečenie priestorov pre činnosť Komunitného centra, pričom zatiaľ nie je určená presná lokalita v obci. Ako vyhovujúce riešenie by bolo možné vytvoriť tieto priestory napr. v dolnej budove v areáli Základnej školy s materskou školou Vikartovce.

Pre kvalitnú komunitnú prácu je potrebné mať adekvátne priestorové zabezpečenie a to na mieste, ktoré bude akceptovateľné pre všetky zúčastnené skupiny. V súčasnosti v obci Vikartovce nie je vytvorený takýto priestor pre realizáciu rôznych spoločenských aktivít pre dotknutú skupinu obyvateľov. Okrem štandardných funkcií komunitného centra by ho bolo možné využiť aj na zabezpečenie iných aktivít (napr. na funkciu určitej „školskej družiny“ či na vzdelávacie aktivity).

Cieľom je zvýšenie kvality života obyvateľov obce, zlepšenie poskytovania verejnoprospešných služieb a zvýšenie vzdelanostnej úrovne a kompetencií obyvateľov obce. Prostredníctvom realizácie tohto zámeru sa dosiahne aj predchádzanie, prípadne riešenie problémov akými sú napr. alkoholizmus, záškoláctvo, nízka športová a telesná aktivita detí a mládeže, vylúčenie niektorých skupín obyvateľstva z masových aktivít. Zároveň je cieľom aj zabezpečiť vzdelávanie, klubovú činnosť, celoživotné vzdelávanie, špecializované sociálne poradenstvo a iné.

Projekt/Aktivita: 2.4.2 Spracovanie Plánu rozvoja komunitných služieb

Popis: V súčasnosti absentuje komunitný plán, ktorý by pokrýval všetky kategórie obyvateľstva a preto by bolo vhodné aby si obec v rámci svojich interných kapacít (resp. využívajúc externé zdroje) zabezpečila spracovanie takéhoto dokumentu. Služiť by mal na skvalitnenie a zefektívnenie prístupu obce k riešeniu problémov špecifických skupín obyvateľstva (napr. marginalizované komunity, dôchodcovia, mládež, pracujúci, športový nadšenci, hendikepovaní); zabezpečenie koordinácie športových a kultúrnych aktivít + zabezpečenie dlhodobejšieho plánovania a realizácie týchto činností.

Projekt/Aktivita: 2.4.3 Podpora činnosti a aktivít Dobrovoľného hasičského zboru Vikartovce

Popis: Obec by mala byť aj v budúcnosti nápomocná pri činnosti dobrovoľného hasičského zboru. DHZ Vikartovce má aktuálne cca 90 členov. Cieľom je ochrana osôb a majetku, prevencia pred vznikom požiarov a pomoc obyvateľom v núdzi či pri prírodných katastrofách.

Projekt/Aktivita: 2.4.4 Podpora verejných i neverejných poskytovateľov sociálnych služieb

Popis: Každý poskytovateľ sociálnych služieb prináša skvalitnenie života obyvateľov, ktorí sú ich prijímateľmi. Cieľom je zlepšenie a skvalitnenie ponuky sociálnych služieb poskytovaných verejnými i neverejnými poskytovateľmi týchto služieb v obci Vikartovce.

Projekt/Aktivita: 2.5.1 Podpora zariadení pre seniorov (denný stacionár + Klub dôchodcov)

Popis: V súčasnosti sa v obci nachádza zariadenie pre denný pobyt dôchodcov. Jedná sa o zariadenie pre starých a chorých ľudí obce Vikartovce, ktorí vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav a sociálne pomery nie sú schopní sa o seba postarať a sú odkázaní na pomoc inej osoby resp. budú pod odborným dohľadom aspoň počas pobytu ich dospelých detí či príbuzných v práci. V súčasnom období však predmetné zariadenie, vzhľadom na silné rodinné väzby i starostlivosť zo strany dotknutých rodín a tým spôsobený nezáujem miestnych dôchodcov, funguje skôr papierovo, pričom jediná prihlásená klientka každodenne dochádza do denného stacionára nachádzajúceho sa v obci Hranovnica.

Obec v budúcnosti vytvorí vhodné priestory pre činnosť Klubu dôchodcov situované napr. v dolnej budove Základnej školy s materskou školou Vikartovce.

Permanentnou realizáciou aktivity by bolo možné ponúknuť kvalitnejšie služby pre občanov obce vo vyššom veku s možnosťou aktívneho trávenia dôchodku; zabezpečiť dôstojné zaobchádzanie a dostatočné stravovanie a opateru aj pre tých, o ktorých sa nemá kto postarať; dosiahlo by sa aj aktivizovanie tejto skupiny obyvateľstva a jej zapojenie do iných komunitných aktivít.

Projekt/Aktivita: 2.6.1 Zabezpečenie bezbariérového pohybu a prístupu do verejných budov v obci

Popis: Aktivita sa týka všetkých verejných priestorov v obci. Z dlhodobého hľadiska je potrebné vybaviť takýmto prístupom všetky verejné inštitúcie a priestranstvá. Pri akejkoľvek rekonštrukcii či výstavbe v týchto priestoroch je teda nevyhnutné dbať na možnosť bezbariérového prístupu. Účelom je sprístupnenie verejného, kultúrneho a sociálneho života aj pre občanov s telesným postihnutím.

Projekt/Aktivita: 2.6.2 Podpora prepravy zdravotne postihnutých

Popis: Ide o zabezpečenie dopravného prostriedku určeného na prepravu pre zdravotne postihnutých, pričom aktivitu je možné, vzhľadom na rentabilitu jeho prevádzky, realizovať v spolupráci s inými obcami či už v rámci MAS alebo mimo nej.

Projekt/Aktivita: 2.6.3 Podpora záujmových združení zaoberajúcich sa prácou s telesne a duševne postihnutými osobami

Popis: V prípade pôsobenia takto zameraných združení v obci bude žiaduce, v rámci možností, podporovať všetky záujmové združenia vykonávajúce aktivity pri práci s telesne a duševne postihnutými osobami a vytvárať im materiálne, priestorové či finančné podmienky na prácu.

Projekt/Aktivita: 2.7.1 Dostavba športového areálu v obci

Popis: Ide o dostavbu športového areálu nachádzajúceho sa v hornej časti obce. Na predmetnej ploche boli realizované terénne úpravy spojené so zarovnaním povrchu. Nevyhnutné je zatrávnenie plochy, výstavba objektov šatní a sociálnych zariadení, tribúny pre návštevníkov a výstavba oplotenia areálu (ochrana majetku obce, bezpečnosť obyvateľov využívajúcich ihrisko a zabezpečenie bezpečného priebehu organizovaných podujatí). Realizáciou zámeru sa získa vyhovujúci priestor na realizáciu športových i spoločensko – kultúrnych podujatí v obci. Na dolnom konci dediny už nebol priestor.

Projekt/Aktivita: 2.7.2 Vybudovanie lokálnych cyklotrás v katastrálnom území obce

Popis: V súčasnosti je cez obec trasovaná cyklotrasa. V obci sa v súčasnosti nenachádza žiaden ďalší cyklistický chodník či už so spevneným povrchom, alebo nespevnený, vhodný na športové vyžitie. Katastrálne územie obce Vikartovce má však potenciál na trasovanie viacerých lokálnych cyklotrás s ich vzájomným prepojením a napojením na trasu cyklotrasy. Potrebne je začať od spracovania technickej dokumentácie a pokračovať vo všetkých ďalších krokoch pri realizácii.

Cieľom je vytvorenie podmienok pre športovú cyklistiku i cykloturistiku všetkých vekových kategórií obyvateľov; vytvorenie podmienok pre dopravnú výchovu školopovinných detí a mládeže; vytvorenie podmienok pre utužovanie rodinných vzťahov; vytvorenie podmienok pre výchovu a vzdelávanie v oblasti ochrany krajiny a životného prostredia.

Projekt/Aktivita: 2.7.3 Podpora aktivít športových klubov a združení

Popis: Obec Vikartovce bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky športové kluby a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii pohybových aktivít pre obyvateľov obce.

V obci Vikartovce pôsobí, v rámci miestnej telovýchovnej jednoty, päť futbalových mužstiev od najmladších žiakov po starých pánov. V prípade plánovanej výstavby telocvične v areáli miestnej Základnej školy s materskou školou je možné obnoviť tradície stolného tenisu, prípadne volejbalu v obci. V obci rovnako pôsobí Turistický oddiel tvorený zväčša staršími členmi, plánované je jeho rozšírenie o mladšie vekové kategórie.

Projekt/Aktivita: 2.8.1 Rekonštrukcia interiérových priestorov v objekte Kultúrneho domu

Popis: Ide o rekonštrukciu interiérových priestorov existujúceho objektu Kultúrneho domu nachádzajúceho sa v centre obce. Realizáciu rekonštrukcie nevyhnutne vyžadujú predovšetkým

divadelná sála, šatne a sociálne zariadenia. Exteriérové priestory objektu Kultúrneho domu prešli rozsiahlou rekonštrukciou už v minulosti.

Cieľom je efektívizácia využitia obecných priestorov na verejnoprospešné aktivity, zabezpečenie adekvátnej údržby obecných budov a zvýšenie kvality a dostupnosti služieb pre občana.

Projekt/Aktivita: 2.8.2 Výstavba amfiteátra

Popis: Ide o výstavbu amfiteátra, pričom je potrebné doriešiť jeho presnú lokalizáciu v obci. Obec Vikartovce nemá k dispozícii žiadne vyhovujúce exteriérové priestory na organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí.

Cieľom je vytvorenie dôstojného exteriérového kultúrneho stánku, zvýšenie propagácie a informovanosti o obci.

Projekt/Aktivita: 2.8.3 Podpora aktivít organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry

Popis: Obec Vikartovce bude aj v budúcnosti, v rámci svojich možností (personálne, priestorové, materiálne, finančné), podporovať všetky organizácie a združenia, ktorých činnosť bude prispievať k realizácii kultúrnych aktivít pre obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 2.9.1 Podpora činnosti obecných hliadok

Popis: V súčasnosti nie je v obci zriadená rómska obecná hliadka, Obec v súčasnosti nepociťuje akútnu potrebu jej zriadenia, takúto možnosť však, v prípade potreby, nevylučuje v budúcnosti. Jej činnosť by mala zmysel, jej členovia by mohli pomáhať udržiavať zásady občianskeho spolunažívania a nočný klud v rómskej osade, pomáhať žiakom pri prechode cez cestu v čase príchodu do a odchodu zo školy a predovšetkým byť aktívnou pomocou v súčinnosti s príslušníkmi štátnej polície. Obec potrebuje činnosť hliadky zabezpečiť aj po ukončení obdobia prípadného trvania pilotného projektu, teda jej trvalú udržateľnosť.

Cieľom je zlepšenie spolunažívania obyvateľov v osade a zlepšenie vzťahov medzi obyvateľmi obce navzájom, zvýšenie bezpečnosti a ochrany majetku v obci.

Projekt/Aktivita: 2.9.2 Vybudovanie kamerového systému v obci

Popis: Ide o vybudovanie nového zabezpečovacieho kamerového systému v obci a to v rozsahu potrebnom na preventívnu a priamu ochranu majetku obce i na zabezpečenie a ochranu verejného poriadku. Nevyhnutné je inštalovanie kamerového systému predovšetkým v lokalitách Kultúrneho domu, Základnej školy s materskou školou, Obecného úradu, Hasičskej zbrojnice. Rozsah kamier, ich technické parametre, počet atď. určuje spracovaný projekt. Realizácia teda bude v rozsahu podľa potreby na zastavanom území obce.

Cieľom je zvýšenie bezpečnosti pohybu občanov a návštevníkov obce; zvýšenie ochrany majetku obce a jej obyvateľov; zabezpečenie a ochrana verejného poriadku.

Prioritná oblasť: Environmentálna

Projekt/Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie a dobudovanie protipovodňovej ochrany obce

Popis: V rámci prebiehajúcich klimatických zmien, ako aj skúseností obce za posledné obdobie by ako prvý krok bolo vhodné naplánovať a realizovať celkový systém vodozádržných opatrení v krajine. Až následne, v prípade potreby, by bolo potrebné naplánovať, odkonzultovať, skvalitniť či dobudovať protipovodňovú ochranu, či upraviť toky na vybraných miestach.

Protipovodňová ochrana územia obce – v časti obce sú realizované protipovodňové opatrenia, ktoré však vyžadujú pokračovanie svojej realizácie. Protipovodňové opatrenia boli realizované na Kozích chrbtoch, zregulovaný je Vikartovský potok. Záplavami, predovšetkým po intenzívnych prívratových dažďoch, je ohrozená predovšetkým miestna časť Kapustnice (Lesná ulica, Záhradná ulica) časť obce, v roku 2007 tu došlo ku kalamitnému stavu v lesných porastoch, na základe čoho teraz dochádza k problémom so záplavami, pričom tieto sú spôsobované nízkou

vodozádržnosťou nad ňou sa nachádzajúcich lesných území zničených po spomínanej kalamite z roku 2007. Potrebné je dokončiť protipovodňové opatrenia na Kozích chrbtoch, regulácie v neregulovaných častiach a rovnako realizovať vodozádržné opatrenia v krajine i prehĺbiť korytá vodných tokov.

Cieľom je zmena využitia dotknutého územia so zameraním na protierózne opatrenia s využitím aj na oddychovú a športovo-relaxačnú činnosť obyvateľov; zabránenie škodám na majetku občanov i obce a zmiernenie následkov nepredvídanej zrážkovej činnosti v katastrálnom území obce; odstránenie finančných nákladov na opakované odstraňovanie následkov povodní z prostriedkov obce i štátneho rozpočtu.

Projekt/Aktivita: 3.1.2 Osveta v problematike životného prostredia

Popis: Zameranie hlavne na predškolské a školské zariadenia či web stránku obce. V súčasnosti sa osвета už čiastočne realizuje, no do budúcnosti by bola vítaná väčšia propagácia. Cieľom je zvyšovanie povedomia hlavne detí a mládeže v oblasti ochrany životného prostredia a jeho zložiek ako prírody a krajiny, ovzdušia, vody a i.

Projekt/Aktivita: 3.1.3 Podpora plánovania a realizácie vodozádržných opatrení v krajine

Popis: vid' bod 3.1.1

Projekt/Aktivita: 3.2.1 Revitalizácia verejných priestranstiev, budovanie oddychových zón a obnova verejnej zelene

Popis: Z časti sú už zrealizované úpravy verejných priestorov v centre obce. Zámerom je pokračovať v revitalizácii ďalších území. Obec v rámci svojich finančných možností a aktuálnych výziev má záujem o revitalizáciu všetkých verejných priestranstiev v obci, pričom sa ako vhodné ukazuje spracovanie komplexného projektu zameraného na celé územie obce.

Cieľom je vytváranie kvalitného prostredia pre občana, rozširovanie plôch oddychu a zlepšovanie zdravotnej kondície obyvateľstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.1 Vybudovanie zberného dvora na triedený odpad

Popis: Ide o vybudovanie nového areálu zberného dvora. V obci prebieha separácia odpadu, odvoz a prípadné ďalšie spracovanie zabezpečuje súkromná spoločnosť Brantner Nova, spol. s r. o. V minulosti bol plánovaný spoločný zberný dvor pre viacero obcí, obec Spišské Bystré však nesúhlasila s jeho lokalizáciou na svojom území. Táto investícia tak v súčasnosti chýba, po jej realizácii dôjde k efektívnejšiemu triedeniu odpadov ako aj k zlepšeniu pracovných podmienok a prostredia pre zamestnancov, zníži sa množstvo komunálneho odpadu alepší sa životné prostredie v obci.

Cieľom je aj plnenie požiadaviek smerníc EÚ a zákonov SR v oblasti odpadového hospodárstva, skvalitnenie i zefektívnenie nakladania s odpadmi s pozitívnym dopadom na skvalitňovanie životného prostredia a rozvoja obehového hospodárstva.

Projekt/Aktivita: 3.3.2 Údržba a rekonštrukcia vetiev a zariadení splaškovej kanalizácie v obci

Popis: Zastavané územia obce má dostupnú sieť splaškovej kanalizácie, nové vetvy sa dopĺňajú iba v prípade ďalšej výstavby objektov. Nevyhnutné je, v spolupráci so správcom kanalizácie, zabezpečovať jej pravidelnú údržbu a potrebnú rekonštrukciu.

Cieľom je zlepšenie kvality životného prostredia prostredníctvom čistenia odpadových vôd a z toho vyplývajúce zlepšenie kvality života obyvateľov obce.

Projekt/Aktivita: 3.3.3 Vybudovanie cestných rigolov na odvedenie povrchových vôd na Lesnej ulici

Popis: Lesná ulica patrí, v dôsledku rozsiahlej lesnej kalamity z roku 2007 a s tým súvisiacej vodozádržnosti územia, k najviac ohrozeným lokalitám v obci v prípade výskytu výdatnejších zrážok. Je preto potrebné riešiť ich spoľahlivé odvedenie a tým zabrániť prípadným škodám na objektoch či komunikáciách.

Projekt/Aktivita: 3.3.4 Zabezpečenie likvidácie čiernych skládok odpadu

Popis: Obec priebežne rieši odstraňovanie čiernych skládok odpadu, ktorých existencia je prakticky permanentná, aj po ich likvidácii vznikajú na rovnakých miestach ďalšie. Tieto majú výrazne nepriaznivý vplyv na životné prostredie. Ich odstránením sa prispeje ku kvalitnejšiemu životnému prostrediu, čistejšej a atraktívnejšej obci tak pre obyvateľov ako aj návštevníkov.

Projekt/Aktivita: 3.3.5 Podpora a realizácia osvetu a propagácie vhodnosti separovania a recyklácie odpadov vo všetkých kategóriách obyvateľstva

Popis: V záujme naplnenia všetkých záväzných ukazovateľov v oblasti odpadového hospodárstva, triedenia odpadov, recyklácie a obehového hospodárstva je nevyhnutné zabezpečovať aj osvetu i propagáciu realizovaných opatrení a to vo všetkých skupinách obyvateľstva. V súčasnom období prebieha osвета o triedení odpadov na miestnej Základnej škole s materskou školou Vikartovce.

Projekt/Aktivita: 3.4.1 Obnova miestnych komunikácií a autobusových zastávok

Popis: Miestne komunikácie sú veľmi dôležitým líniovým prvkom štruktúry sídla. Ich udržiavanie vo vhodnom technickom stave je základom pre bezpečný pohyb a presun obyvateľstva i návštevníkov. V súčasnosti je na viacerých úsekoch nevyhovujúci stav povrchov komunikácií s chýbajúcim technickým vybavením. Prioritou pri obnove budú hlavne úsek pešieho chodníka popri trase prietahu cesty III/3074 (okolo hlavnej cesty) plus chýbajúce chodníky pre peších na miestnych komunikáciách so zvýšenou intenzitou dopravy a všetky cestné komunikácie s havarijným stavom povrchu.

Cieľom je zlepšenie infraštruktúry; zvýšenie bezpečnosti pri presunoch; zvýšenie kvality života pre obyvateľov a zlepšenie dostupnosti služieb

Projekt/Aktivita: 3.4.2 Zabezpečenie technickej vybavenosti a výstavby vhodnej infraštruktúry v rómskej osade

Popis: Jedná sa o realizáciu technických podmienok (voda, elektrická energia, komunikácie, kanalizácia, osvetlenie atď.) pre plánované objekty a to priamo vo vyčlenenej lokalite – súčasná zastavaná i nezastavaná časť rómskej osady. Vybudovaním technickej infraštruktúry sa vytvoria základné podmienky pre následnú výstavbu ďalších objektov s uvedeným zameraním svojich činností. Cieľom je zlepšenie kvality života obyvateľov obce; rozvoj obce vo všetkých oblastiach; zlepšenie kvality životného prostredia; zlepšenie sociálnej situácie obyvateľov; rozvoj komunitných aktivít a komunitnej práce v obci.

Projekt/Aktivita: 3.4.3 Technické zázemie pre činnosť dobrovoľného hasičského zboru Vikartovce

Popis: Popri podpore aktivít DHZ je potrebné aj jeho priestorové a technické zázemie. V roku 2013 sa uskutočnila rozsiahla rekonštrukcia budovy hasičskej zbrojnice, v rámci ktorej boli okrem vytvorené i priestory pre ordinácie praktických lekárov a stomatologickú ambulanciu. Potrebná je celková komplexná rekonštrukcia vnútorných (interiérových) priestorov existujúceho objektu zahŕňajúca šatne, sociálne zariadenia, vykurovanie objektu, výmenu dverí a pod. Rovnako obec plánuje vybudovať protipožiarne nádrže slúžiace pre výcvik miestneho DHZ, likvidáciu požiarov prostredníctvom miestneho DHZ i profesionálnych príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR i na iné účely, napr. zalievanie trávnikov. Obec týmto zlepší podmienky na plnenie zákonných úloh v oblasti ochrany obyvateľov pred požiarom a živelnými pohromami, na prípravu a cvičenia členov DHZ, na výchovu obyvateľov a výkon prevencie v tejto oblasti, na uskladnenie techniky atď.

Projekt/Aktivita: 3.4.4 Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov plniacich verejnoprospešné funkcie vrátane geodetického zamerania

Popis: Vo všetkých prípadoch ide o získanie finančnej pomoci na majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov tak od ich vlastníkov – FO ako aj od štátu, či iných vlastníkov.

Projekt/Aktivita: 3.4.5 Zvyšovanie energetickej efektívnosti obecných budov a zariadení

Popis: Pri každom z obecných priestorov či zariadení je nutné snažiť sa o dosiahnutie čo najvyššej miery energetickej efektívnosti prevádzky. Cieľom je zníženie nákladov na energiu, bezpečnosť a ochrana životného prostredia. Všetky navrhované činnosti majú slúžiť vyššej efektívnosti vynaložených financií pri prevádzke a hlavne skvalitneniu možností využívania týchto budov či zariadení.

Projekt/Aktivita: 3.4.6 Podpora preložky vodovodného radu SKV Liptovská Teplička - Poprad v trase mimo zastavaného územia obce

Popis: V súčasnosti trasa vodovodného radu SKV Liptovská Teplička - Poprad prechádza centrom obce, pričom nevyhnutné opravy 700 mm potrubia často narúšajú stavebno – technický stav miestnych komunikácií. Zároveň uvedené trasovanie spôsobuje znížený tlak v miestnom vodovodnom potrubí a zhoršené zásobovanie okrajových, vyššie položených, častí obce. Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. má spracovaný projekt na realizáciu nového trasovania – preložky mimo zastavaného územia obce prekládka. Obec bude realizáciu uvedeného zámeru v maximálnej miere podporovať.

Projekt/Aktivita: 3.4.7 Obnova a rekonštrukcia verejného osvetlenia

Popis: Momentálne je v obci Vikartovce inštalovaných cca 170 svietidiel s cca 4 – 5 kWh spotrebou, ktoré je však v budúcnosti potrebné postupne vymieňať. Cieľom je zvýšenie kvality života obyvateľov obce; zníženie nákladov na údržbu osvetlenia a elektrickú energiu; zvýšenie bezpečnosti obyvateľov i motoristov; prevencia pred kriminalitou.

Časť D – Realizačná časť

PHSR je živým dokumentom, ktorého realizácia musí byť pravidelne sledovaná a program podľa potreby dopĺňaný a upravovaný. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie a aktualizácie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Vikartovce. Systém monitorovania a hodnotenia jeho plnenia je nastavený ustanovením merateľných ukazovateľov, vecným a časovým harmonogramom jeho realizácie formou akčných plánov.

Pre zabezpečenie plynulej implementácie akčného plánu PHSR sa bude pri projektoch realizovaných obcou, v uzneseniach OcÚ, deklarovať položka zlučiteľnosti s dokumentom PHSR 2015-2020.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR

Orgánom implementácie PHSR obce Vikartovce na roky 2015 - 2020 (napĺňanie cieľov, monitoring, hodnotenie) bude Obecný úrad. Obec Vikartovce bude prostredníctvom Akčného plánu v súlade so svojimi kompetenciami vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev za účelom dosahovania stanovených cieľov.

Garantom dokumentu je obec zastúpená starostom a najvyšším orgánom obce – obecným zastupiteľstvom.

Koordináciu implementácie bude vykonávať Obecný úrad Vikartovce (oddelenie).

OcÚ zabezpečuje udržateľný hospodársky, sociálny a územný rozvoj obce aj za pomoci PHSR, Územného plánu, akčných plánov a inej strategickej dokumentácie.

Útvarmi zodpovednými za stratégiu a projektovú činnosť v obci Vikartovce sú hlavné

Oddelenie zabezpečuje hlavne nasledujúce činnosti:

...

Zoznam kľúčových aktivít na $n + 2$ roky je uvedený v akčnom pláne, ktorý bude potrebné každoročne aktualizovať na nasledujúce 3 roky. Aktualizovaný akčný plán PHSR bude potrebné po jeho vyhotovení schváliť v OcÚ.

Medzi hlavné úlohy obce bude patriť:

- riadiť implementáciu akčného plánu PHSR;
- realizovať projekty, ktoré prinesú pre obec želaný efekt a budú dlhodobo udržateľné;
- vyčleniť z rozpočtu obce finančné prostriedky potrebné na realizáciu navrhnutých aktivít;
- podporovať spoluprácu medzi hlavnými aktérmi rozvoja obce a koordinovať ich aktivity;
- pravidelne vyhodnocovať plnenie akčného plánu na základe stanovených merateľných ukazovateľov;
- aktualizovať dokument podľa vzniknutej spoločenskej potreby alebo po minimálne 3 rokoch implementácie.

Komunikačná stratégia

Koordinátor PHSR bude pravidelne komunikovať s osobami zodpovednými za aktivity akčného plánu a tvoriť rozhranie medzi realizátormi aktivít, monitorovacím tímom a obcou.

Komunikácia o PHSR bude realizovaná s viacerými cieľovými skupinami:

- občania obce – bude prebiehať priebežné informovanie o implementácii PHSR, v prípade potreby a požiadavky budú prebiehať konzultácie k spôsobom a formám realizácie jednotlivých aktivít, prípadne zapájanie občanov do ich realizácie;
- odborná verejnosť a inštitúcie – budú prebiehať priebežné konzultácie a informovanosť, v prípade potreby a požiadavky aj stretnutia pracovných skupín a verejné prerokovanie návrhov či ich priame zapojenie do realizácie aktivít a získavania externých zdrojov financovania;
- médiá – podľa potreby a možností bude prebiehať informovanosť o procese a výsledkoch realizácie PHSR, resp. jednotlivých aktivít.

Interná komunikácia bude prebiehať v rámci aktualizácie dokumentu pri monitorovaní a vyhodnocovaní výsledkov realizovaných aktivít. Do komunikácie budú zapojení zamestnanci obecného úradu, ktorí budú pripravovať podklady pre monitorovanie a hodnotenie. Do procesu komunikácie budú zapojení aj poslanci OcÚ, ktorí budú priebežne schvaľovať aktualizácie dokumentu a výsledky PHSR.

Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a rámcových aktivít

Finančný plán predstavuje východiská pre financovanie PHSR obce Vikartovce. Východiskami pre stanovenie finančného rámca PHSR sú indikatívne finančné požiadavky pre realizáciu konkrétnych projektov, ktoré sú však vo väčšine prípadov iba ťažko kvantifikovateľné.

Podrobnejšie informácie o finančnom zabezpečení realizácie konkrétnych projektových návrhov, v súlade s kompetenciami samosprávy, budú súčasťou toho ktorého projektového zámeru v budúcnosti. V súlade so Zákom o podpore regionálneho rozvoja je tento na území SR financovaný z viacerých zdrojov a to hlavne:

- štátny rozpočet;
- štátne účelové fondy;
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy;
- iné zdroje (granty, PPP, úvery).

Doplňkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie (na roky 2013 – 2020 sú to európske štrukturálne a investičné fondy) na to určené.

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých jeho aktivít.

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2014 – 2020 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov, sieťovanie organizácií i samospráv a orientácia na výsledky intervencií.

Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie napr. aj programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov.

Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu.

Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv.

Výstupy predstavujú cielene zvolené priame produkty aktivít, ktoré majú prispievať k dosiahnutiu plánovaného výsledku.

Výsledky aktivít by mali byť nastavené tak, aby externé faktory nikdy neprevažovali nad faktormi pod kontrolou programu.

Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu.

Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania **hodnotenia dopadov**.

Hodnotenie plnenia PHSR vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Jediným cieľom hodnotenia by nikdy nemalo byť iba poskytnutie pozitívneho alebo negatívneho výroku o implementácii a riadení programu.

Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre obec Vikartovce vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a podklady pre rozhodovanie Obecného zastupiteľstva obce Vikartovce (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHSR).

Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHSR a pre prijímanie rozhodnutí OcÚ Vikartovce a Obecného zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality.

Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Pri definovaní výstupových merateľných ukazovateľov by PHSR malo, keď je to možné, vyberať zo

zoznamu spoločných merateľných ukazovateľov na úrovni EÚ/SR, nemalo by sa mu však prispôbovať. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorit a prioritných osí PHSR.

Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Výsledkové merateľné ukazovatele sú základným prvkom nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti po roku 2013. Kľúčovou úlohou je ich definovanie v rámci programovania, ich sledovanie v rámci monitorovania a ich vyhodnotenie v rámci hodnotenia dopadov. Môžu zohrávať významnú úlohu v procese výberu projektov, lebo práve ich prostredníctvom je možné posúdiť prínos projektov k dosahovaniu špecifického cieľa prioritnej osi. Zdrojom monitorovacích ukazovateľov na úrovni opatrení aktivít sú Národná stratégia regionálneho rozvoja a SR – ukazovatele na úrovni NUTS 3, Národné ciele stratégie Európa 2020.

Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Cieľom monitorovania a hodnotenia je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PHSR. Obecny úrad bude postupovať podľa plánu monitorovania a hodnotenia PHSR obce Vikartovce na roky 2015 – 2020. Úlohou koordinátora bude 1x ročne podať správu o plnení na OcZ, vrátane vyhodnotenia merateľných ukazovateľov.

Výstupom procesov budú monitorovacia správa a hodnotiacia správa vrátane záverov a odporúčaní na ďalšie obdobie, s ktorou budú oboznámení poslanci OcZ a verejnosť.

Monitorovacie a hodnotiace správy bude vyhotovovať odborný útvar OcÚ zodpovedný za rozvoj obce. Správy budú prerokované v riadiacich štruktúrach OcÚ a v komisiách OcZ.

Po schválení PHSR v OcZ môže byť podľa potreby vytvorený monitorovací výbor, ktorý bude zložený prioritne z členov riadiaceho tímu, ale prípadne aj iných identifikovaných vhodných osôb. V prípade vytvorenia sa monitorovací výbor bude stretávať raz ročne, najneskôr v druhom štvrtroku, v prípade potreby aj viackrát.

Monitorovanie vykonané príslušných oddelením alebo poverenou osobou, poskytne informácie o realizácii aktivít a projektov aj formou merateľných ukazovateľov. Monitorovanie bude slúžiť ako podklad pre hodnotenie PHSR.

Hodnotenie PHSR

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Hodnotenie poskytne informácie o vplyve realizovaných opatrení na územie obce a bude podkladom pre aktualizáciu PHSR zohľadňujúc prebiehajúce zmeny. Hodnotenie PHSR sa bude realizovať uprostred obdobia realizácie a po jeho ukončení. V prípade potreby hodnotenie PHSR bude možné realizovať na základe rozhodnutia kompetentných orgánov obce.

Hodnotenie PHSR sa vykonáva na úrovni plnenia cieľov, to znamená, že sledujeme ukazovatele účinkov (dopadov). Toto hodnotenie bude realizované v roku 2021, po ukončení platnosti PHSR. Odporúčame realizovať hodnotenie aj v cca polovici obdobia platnosti PHSR (r. 2019), spojené so zisťovaním, či a ako sa zmenila spoločenská a ekonomická situácia a či je nevyhnutné alebo potrebné podľa nej urobiť revíziu obsahu PHSR.

Podklady do hodnotenia poskytnú koordinátorovi PHSR zodpovedné úseky alebo osoby za jednotlivé aktivity, podľa popisu v akčnom pláne PHSR. Tie aktivity, ktoré budú realizované v partnerstve, alebo priamo partnermi, budú garanti zo strany obce monitorovať – t.j. získavať od realizátora údaje o realizácii a výsledkoch.

Plán monitorovania a hodnotenia PHSR obce Vikartovce na roky 2015-2020

Aktivita	Termín
Monitorovanie realizácie aktivít PHSR – každoročne	01. 03. – 30. 04. k 31. 12. predchádzajúceho roka
Hodnotenie počas obdobia realizácie aktivít PHSR – min 1x za 3 roky	rok 2019
Hodnotenie po ukončení realizácie aktivít PHSR	rok 2021
Mimoriadna aktualizácia a hodnotenie aktivít PHSR	podľa identifikovanej potreby

Zdroj: vlastné spracovanie

Priebežné hodnotenie - Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu.

Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia OcÚ Vikartovce a Obecné zastupiteľstvo obce Vikartovce pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie - Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR obce Vikartovce.

Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR, tzv. programové obdobie.

Systém merateľných ukazovateľov - Systém merateľných ukazovateľov predstavuje hlavný zdroj informácií, na ktorých by malo byť hodnotenie založené. Zároveň sú tieto ukazovatele predmetom špecifických hodnotení v rôznych fázach.

Práca s merateľnými ukazovateľmi zahŕňa tieto dva procesy: 1.) zaradenie nových merateľných ukazovateľov do analytickej práce Obecného úradu; 2.) naplnenie merateľných ukazovateľov hodnotami.

Zoznam merateľných ukazovateľov pre jednotlivé programy je navrhnutý v prílohe.

Časový harmonogram realizácie PHSR obce Vikartovce

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami obce Vikartovce) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. prípadného interného zásobníka projektových zámerov obce Vikartovce.

Akčný plán pre obec Vikartovce na roky 2015-2017

Akčný plán obsahuje zoznam aktivít, ktoré prispejú k realizácii jednotlivých opatrení a cieľov. Aktivity sú zoradené podľa obdobia, v ktorom sa majú realizovať. Je potrebné každoročne pripraviť a zverejniť akčný plán na ďalšie tri roky, ktorý bude vstupom do plánovania rozpočtu a ďalších dokumentov a procesov obce a Obecného úradu. Akčný plán na ďalšie tri roky bude potrebné každoročne aktualizovať na základe monitorovania a odporúčania pracovných skupín.

Všetky procesy spojené s realizáciou akčného plánu sa prispôbia časovému harmonogramu ďalších rozhodovacích procesov prebiehajúcich v samospráve (príprava rozpočtu, príprava realizačných plánov komisií apod.). Zároveň je úlohou vedenia obce zainteresovať a motivovať pracovníkov obce ako aj partnerov na plnení cieľov PHSR.

V rámci nožnej budúcej spolupráce s potenciálnymi partnermi na realizácii PHSR bude vhodné vyhotoviť „Dohodu o partnerstve a spolupráci“ so subjektmi, ktoré budú mať o tieto aktivity záujem.

Časť E – Finančná časť

Financovanie PHSR a akčného plánu bude viaczdrojové. Bude sa opierať o rozpočet obce, finančné zdroje partnerov, zdroje EÚ (EŠIF), súkromné a iné zdroje. Konkretizácia akčného plánu na trojročné obdobie v súlade s rozpočtom obce umožní v niektorých prípadoch naplánovať výšku a vhodné zdroje financií pre jednotlivé aktivity. Tie budú závisieť od zvoleného spôsobu realizácie príslušnej aktivity, od inštitúcie, ktorá bude realizátorom, od možnosti čerpania vonkajších zdrojov a od rozhodnutí OcZ. Finančná časť obsahuje informácie o možnostiach a zdrojoch finančného zabezpečenia jednotlivých opatrení a aktivít a to hlavne zo zdrojov Európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Indikatívny finančný plán pre realizáciu PHSR nie je možné spracovať z dôvodu, že väčšina položiek nemá konkrétne finančné vyjadrenie a akékoľvek predikcie by boli veľkým rizikom pre naplnenie plánovaných indikátorov. V súčasnosti známe finančné alokácie na niektoré aktivity sú súčasťou Akčného plánu na $n + 2$ roky. Všetky známe financie sa budú dopĺňať do akčného plánu pri jeho aktualizáciách.

Operačné programy 2014 – 2020

Slovenská republika bude v programovom období 2014 – 2020 čerpať Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF) prostredníctvom operačných programov v rámci cieľa **Investovanie do rastu a zamestnanosti** a v rámci cieľa **Európska územná spolupráca**.

Tab.: Operačné programy cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti

Operačný program	Riadiaci orgán	Pridelená alokácia v EUR
Výskum a inovácie	MŠVVŠ SR	2 266 776 537
Integrovaná infraštruktúra	MDVRR SR	3 966 645 373
Ľudské zdroje	MPSVR SR	2 204 983 517
Kvalita životného prostredia	MŽP SR	3 137 900 110
Integrovaný regionálny OP	MPRV SR	1 754 490 415
Efektívna verejná správa	MV SR	278 449 284
Technická pomoc	ÚV SR	159 071 912
Program rozvoja vidieka	MPRV SR	1 545 272 844
Rybné hospodárstvo	MPRV SR	15 785 000
SPOLU:		15 329 374 992

Zdroj: vlastné spracovanie

Tab.: Vybrané operačné programy cieľa Európska územná spolupráca

Operačný program	Orgán zodpovedný za implementáciu a monitoring
<i>Programy cezhraničnej spolupráce:</i>	
Slovenská republika – Maďarsko 2014 - 2020	MPRV SR
Poľsko – Slovenská republika 2014 - 2020	MPRV SR
ENI Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina 2014 – 2020	MPRV SR
<i>Programy nadnárodnej spolupráce:</i>	
Central Europe 2014 (Stredná Európa 2014)	ÚV SR
Danube Transnational Programme 2014 - 2020 (Dunajský nadnárodný program 2014 - 2020)	ÚV SR
<i>Programy medzinárodnej spolupráce:</i>	
INTERREG+	MH SR

ERASMUS+	Európska Komisia
Europe for citizens (Európa pre obyvateľov)	Európska Komisia
Creative Europe (Kreatívna Európa)	Európska Komisia
ESPO	MDVRR SR
INTERACT	MH SR
URBACT	MDVRR SR

Zdroj: vlastné spracovanie

V programovacom období 2014-2020 je kohézna politika EÚ podporujúca ekonomický rozvoj členských krajín vrátane Slovenskej republiky realizovaná cez nasledovných 5 fondov:

- Európsky fond pre regionálny rozvoj (*European Regional Development Fund – ERDF*);
- Európsky sociálny fond (*European Social Fund – ESF*);
- Kohézny fond (*Cohesion Fund – CF*);
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (*European Agricultural Fund for Rural Development – EAFRD*);
- Európsky fond pre námorné a rybne hospodárstvo (*European Maritime and Fisheries Fund – EMFF*).

Tab.: Prehľad možností financovania aktivít PHSR z Európskych štrukturálnych a investičných fondov

Názov OP	Prioritná os	fond	oprávnené verejné výdavky (zdroje z EÚ) v menej rozvinutých regiónoch v EUR	Miera spolufinancovania pre menej rozvinuté regióny	Špecifický cieľ
Efektívna verejná správa	Prioritná os 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna VS	ESF	226 149 508	85%	1.1 Skvalitnené systémy a optimalizované procesy VS
					1.2 Modernizované RLZ a zvýšené kompetencie zamestnancov
					1.3 Transparentné a efektívne uplatňovanie pravidiel verejného obstarávania a dôsledné uplatňovanie princípov 3E
Integrovaná infraštruktúra	Prioritná os 7: Informačná spoločnosť	EFRR	805 516 752	85%	7.1 Zvýšenie pokrytia širokopásmovým internetom / NGN
					7.2 Zvýšenie inovačnej kapacity najmä malých a stredných podnikateľov v digitálnej ekonomike
					7.3 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre podnikateľov
					7.4 Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti eGovernment služieb pre občanov
					7.5 Zlepšovanie celkovej dostupnosti dát verejnej správy vo forme otvorených dát

					7.6 Zlepšenie digitálnych zručností a inklúzie znevýhodnených jednotlivcov do digitálneho trhu
					7.7 Umožnenie modernizácie a racionalizácie verejnej správy IKT prostriedkami
					7.8 Racionalizácia prevádzky informačných systémov pomocou eGovernment cloudu
					7.9 Zvýšenie kybernetickej bezpečnosti v spoločnosti
Integrovaný regionálny operačný program	1. Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch	EFRR	400 000 000	85%	1.2.1 Zvyšovanie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy
					1.2.2 Zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
	2. Lahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	EFRR	723 346 472	85%	2.1.1 Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do troch rokov veku
					2.1.2 Modernizovať zdravotnícku infraštruktúru za účelom integrácie primárnej zdravotnej starostlivosti.
					2.2.1 Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí v materských školách
					2.2.2 Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl
					2.2.3 Zvýšenie počtu žiakov stredných odborných škôl na praktickom vyučovaní
	3. Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch	EFRR	195 860 548	85%	3.1 Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií.
	4. Zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie	EFRR	189 754 888	85%	4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti bytových domov
					4.2.1 Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie
					4.3.1 Zlepšenie environmentálnych aspektov v mestách a mestských oblastiach prostredníctvom budovania prvkov zelenej infraštruktúry a adaptáciou urbanizovaného prostredia na zmenu klímy ako aj zavádzaním systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia
	5. Miestny rozvoj vedený komunitou	EFRR	99 000 000	95%	5.1.1 Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
					5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach

Kvalita životného prostredia	1. Udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry	KF	1 441 766 000	80%	1.1.1 Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu a podpora predchádzania vzniku odpadov 1.2.1 Zlepšenie odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ 1.2.2 Zvýšenie spoľahlivosti úpravy vody odoberanej z veľkokapacitných zdrojov povrchových vôd v záujme zvýšenia bezpečnosti dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi 1.2.3 Vytvorenie východísk pre stanovenie opatrení smerujúcich k dosiahnutiu dobrého stavu podzemných a povrchových vôd 1.3.1 Zlepšenie stavu ochrany druhov a biotopov a posilnenie biodiverzity najmä v rámci sústavy Natura 2000 1.4.1 Zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality 1.4.2 Zabezpečenie sanácie environmentálnych záťaží v mestskom prostredí, ako aj v opustených priemyselných lokalitách (vrátane oblastí, ktoré prechádzajú zmenou)
	2. Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami	KF	419 346 261	85%	2.1.1 Zníženie rizika povodní a negatívnych dôsledkov zmeny klímy
	3. Podpora riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvneným zmenou klímy	EFRR	260 901 369	85%	3.1.1 Zvýšenie úrovne pripravenosti na zvládanie mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy 3.1.2 Zvýšenie účinnosti preventívnych a adaptačných opatrení na elimináciu environmentálnych rizík (okrem protipovodňových opatrení) 3.1.3 Zvýšenie efektívnosti manažmentu mimoriadnych udalostí ovplyvnených zmenou klímy
	4. Energeticky efektívne nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	EFRR	937 558 268	58,14%	4.1.1 Zvýšenie podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe SR 4.2.1 Zníženie energetickej náročnosti a zvýšenie využívania OZE v podnikoch 4.3.1 Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov 4.4.1 Zvyšovanie počtu miestnych plánov a opatrení súvisiacich s nízkouhlíkovou stratégiou pre všetky typy území

					4.5.1 Rozvoj účinnejších systémov centralizovaného zásobovania teplom založených na dopyte po využiteľnom teple
Ľudské zdroje	1. Vzdelávanie	ESF	447 352 087	85%	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
					1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúč potreby trhu práce
					1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce
					1.4.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie
	2. Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí	ESF/IZM	122 175 259 / 72 175 259	85% / 100%	2.1.1 Zavedením záruky pre mladých nezamestnaných ľudí (UoZ), ktorí patria k NEET, zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a účasť mladých ľudí na trhu
	3. Zamestnanosť	ESF	779 424 737	85%	3.1.1 Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby
					3.1.2 Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach.
					3.2.1 Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien
					3.2.2 Znížiť horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na pracovnom trhu a v príprave na povolanie
					3.3.1 Zvýšiť kvalitu a kapacity verejných služieb zamestnanosti na zodpovedajúcu úroveň v nadväznosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce, nadnárodnú pracovnú mobilitu, a zvýšiť účasť partnerov a súkromných služieb zamestnanosti na riešení probl
	4. Sociálne začlenenie	ESF	268 025 163	85%	4.1.1 Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce
					4.1.2 Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie
					4.2.1 Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
					4.2.2 Vytvoriť štandardné klinické postupy a štandardné postupy pre výkon prevencie a začleniť ich do celoštátneho systému zdravotnej starostlivosti

	5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít	ESF	139 000 000	85%	5.1.1 Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunít, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie
					5.1.2 Zvýšiť finančnú gramotnosť, zamestnateľnosť a zamestnanosť marginalizovaných komunít, predovšetkým Rómov
					5.1.3 Podporiť prístup k zdravotnej starostlivosti a verejnému zdraviu vrátane preventívnej zdravotnej starostlivosti, zdravotníckej osvetu a k zlepšeniu štandardov hygieny bývania
	6. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít	EFRR	243 662 462	85%	6.1.1 Rast počtu rómskych domácností s prístupom k zlepšeným podmienkam bývania
					6.1.2 Zlepšiť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu vrátane vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve
					6.1.3 Zlepšiť prístup ľudí z MRK k sociálnej infraštruktúre
Program rozvoja vidieka	opatrenie 1 - Prenos znalostí a informačné akcie	EPFRV	14 330 000	100	podopatrenie 1.1 Podpora odborného vzdelávania a získavania zručností
					podopatrenie 1.2 Podpora demonstračných aktivít a informačné akcie
	opatrenie 4 - Investície do hmotného majetku	EPFRV	85 000 000	80, resp. 100	podopatrenie 4.3 - Podpora investícií do infraštruktúry týkajúcej sa rozvoja, modernizácie alebo adaptácie poľnohospodárstva a lesníctva
	opatrenie 5 - Obnova potenciálu poľnohospodárskej výroby zničeného prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami a zavedenie vhodných preventívnych opatrení	EPFRV	70 000 000	100	podopatrenie 5.1 - Podpora investícií do preventívnych opatrení na zníženie následkov pravdepodobných prírodných pohrôm, nepriaznivých klimatických a katastrofických udalostí
	opatrenie 6 - Podpora mladých farmárov, malých fariem a podnikania	EPFRV	85 910 000	55	podopatrenie 6.4 - Podpora investícií do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
	opatrenie 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach	EPFRV	119 500 000	100	podopatrenie 7.2 - Podpora investícií do budovania, zlepšenia alebo rozšírenia všetkých typov malej infraštruktúry vrátane investícií do obnoviteľných zdrojov energie a úspor energie (obce do 1000 obyvateľov)

				podopatrenie 7.3 - Podpora infraštruktúry širokopásmového internetu vrátane jej budovania, zlepšenia a rozšírenia, podpora pasívnej infraštruktúry širokopásmového internetu a zabezpečenie prístupu k širokopásmovému internetu a verejnému e-governmentu (obce do 500 obyvateľov)
				podopatrenie 7.4 - Podpora investícií do zriaďovania, zlepšenia alebo rozšírenia miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane služieb v oblasti voľného času a kultúry a do súvisiacej infraštruktúry (obce do 1000 obyvateľov)
				podopatrenie 7.5 - Podpora investícií pre verejné využívanie rekreačnej infraštruktúry, informačnej a drobnej infraštruktúry cestovného ruchu (obce do 1000 obyvateľov)
opatrenie 8 - Investície do rozvoja lesných oblastí a zlepšenie životaschopnosti lesov	EPFRV			podopatrenie 8.1 - Podpora na zalesňovanie/vytváranie zalesnených oblastí
				podopatrenie 8.2 - Podpora na vytváranie a udržiavanie agrolesníckych systémov
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.3 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami a katastrofickými udalosťami
		podopatrenie 8.3 a 8.4 spolu 85 000 000	100	podopatrenie 8.4 - Podpora prevencie poškodzovania lesov lesnými požiarimi, prírodnými pohromami, katastrofickými udalosťami a obnova poškodených lesov
		21 500 000	100	podopatrenie 8.5 Podpora investícií zlepšujúcich odolnosť a environmentálnu hodnotu lesných ekosystémov
		30 800 000	50	podopatrenie 8.6 - Podpora investícií do lesných technológií a spracovania, do mobilizácie lesníckych výrobkov a ich uvádzania na trh
opatrenie 9 - Zakladanie skupín a organizácií výrobcov v odvetví poľnohospodárstva a a lesného hospodárstva	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 10 - Agroenvironmentálno-klimatické opatrenia	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 11 - Ekologické poľnohospodárstvo	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
opatrenie 12 - Platby týkajúce sa sústavy NATURA 2000	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	

	opatrenie 13 - Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými obmedzeniami	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 14 - Dobré životné podmienky zvierat	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 15 - Lesnícko- environmentálne a klimatické služby a ochrana lesov	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 16 - Spolupráca	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	podopatrenie 16.1 - Zriadenie a prevádzka operačných skupín EIP
					podopatrenie 16.2 - Podpora pilotných projektov a podpora vývoja nových postupov, procesov a technológií
					podopatrenie 16.3 - Spolupráca medzi strediskami prevádzkovateľov v organizovaní spoločných pracovných procesov pri spoločnom využívaní zariadení a prostriedkov pre rozvoj/marketing cestovného ruchu
					podopatrenie 16.4 - Podpora horizontálnej a vertikálnej spolupráce medzi účastníkmi dodávateľského reťazca pre vznik a rozvoj krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov a podpora propagačných činností v miestnom kontexte týkajúcich sa rozvoja krátkych dodávateľských reťazcov a miestnych trhov
					podopatrenie 16.8 - Vypracovanie LHP
	opatrenie 17 - Riadenie rizík	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	
	opatrenie 19 - LEADER	EPFRV	pre celý program LEADER spolu 104 783 018,87 EUR	100	podopatrenie 19.1 - Prípravná podpora
					podopatrenie 19.2 - Podpora implementácie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou
					podopatrenie 19.3 - Príprava a vykonávanie činností spolupráce miestnych akčných skupín
					podopatrenie 19.4 - Chod miestnej akčnej skupiny a animácia
Výskum a inovácie	3. Posilnenie konkurencieschop- nosti a rastu MSP	EFRR	376 415 000	66,57	investičná priorita 3.1 - Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpory zakladania nových firiem, a to aj prostredníctvom podnikateľských inkubátorov
					investičná priorita 3.3 - Podpora vytvárania a rozširovania vyspelých kapacít pre vývoj produktov a služieb

EFRR - Európsky fond regionálneho rozvoja; **EPFRV** - Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka;
ESF - Európsky sociálny fond; **IZM** - Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých; **KF** - Kohézny fond

Záver

- bude vytvorený tesne pred zasadnutím OcZ lebo obsahuje informácie z verejného prerokovania a schvaľovania dokumentu